

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA

2014 M. GEGUŽĖS 1 D. – 2014 M. GEGUŽĖS 31 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO
TEISMO TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	4
3. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS LIETUVOS RESPUBLIKOJE.....	4
<i>Dėl sprendimo sulaukyti užsienietį pagrįstumo.....</i>	<i>4</i>
4. GINČAI, KILĘ IŠ ŽEMĖS TEISINIŲ SANTYKIŲ	5
<i>Dėl sodininkų bendrijos teisių, ženklinant greta sodininkų bendrijos bendro naudojimo kelio esančio žemės sklypo ribas</i>	<i>5</i>
6. SOCIALINĖ APSAUGA.....	5
<i>Dėl teisės į motinystės (tėvystės) pašalpą igijimo momento.....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl teisės į vienkartinę draudimo išmoką, apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pripažinto draudiminiu įvykiu</i>	<i>6</i>
8. MOKESČIŲ SUMOKĖJIMAS, GRAŽINIMAS IR IŠIEŠKOJIMAS.....	7
<i>Dėl mokesčio mokėtojo reikalavimo įpareigoti mokesčių administratorių sudaryti su juo sutartinę hipoteką mokesčių prievolių vykdymui užtikrinti</i>	<i>7</i>
11. NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMAS.....	7
<i>Dėl interesų pusiausvyros nustatymo byloje, kurioje keliamas klausimas dėl prieš ilgą laiką tarpą atkurtą nuosavybės teisių neteisėtumo</i>	<i>7</i>
13. STATYBA.....	8
<i>Dėl statybą leidžiančio dokumento perregistravimo (statytojo pakeitimo), kai paveldima rekonstruojamo statinio dalis, dėl kurio išduotas šis dokumentas</i>	<i>8</i>
<i>Dėl viešojo administravimo subjekto atsisakymo atlikti veiksmus, kai šių veiksmų jis negali atlikti dėl jo veikloje naudojamos informacinės sistemos trūkumų.....</i>	<i>8</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsiradusią dėl valdžios institucijų NETEISĖTŲ VEIKSMŲ.....	9
<i>Dėl savarankiškojo ir privalomojo sveikatos draudimo santykio.....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl pervežimo išlaidų kompensavimo</i>	<i>9</i>
16. VALSTYBĖS TARNYBA	10
<i>Dėl pusės mokymosi aukštosiose švietimo įstaigose laiko įskaitymo į vidaus tarnybos stažą sąlygų</i>	<i>10</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO.....	11
<i>Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 3 d. sprendimo Nr. 1-1154 „Dėl asmenų atminimo įamžinimo Vilniaus mieste“ teisėtumo</i>	<i>11</i>
<i>Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. T2-201 patvirtintos Klaipėdos miesto aukštybinių pastatų išvystymo schemas (specialiojo plano) ir Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. balandžio 5 d. sprendimu Nr. T2-110 patvirtinto Klaipėdos miesto bendrojo plano dalies teisėtumo.....</i>	<i>11</i>
20. BYLOS DĖL VALSTYBINĖS TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS TARNYBOS SPRENDIMŲ.....	12
<i>Dėl pardavėjos veiksmų įvertinimo kaip juridinio asmens atliktos veikos.....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl reikalavimų patalpai, kurioje prekiaujama alkoholiniais gėrimais po 22 val. (dėl reikalavimo apšviesti bare esančius stalus)</i>	<i>13</i>
21. BYLOS DĖL BAUSMIŲ VYKDYMO IR KARDOMOJO SUĖMIMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	14
<i>Dėl nuteistojo perkėlimo iš vienos įstaigos į kitą</i>	<i>14</i>

29. BYLOS, SUSIJUSIOS SU GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLE.....	15
<i>Dėl nusikaltimo pripažinimo smurtiniu</i>	<i>15</i>
33. BYLOS, SUSIJUSIOS SU NACIONALINIŲ, ES IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINE PARAMA	16
<i>Dėl VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūros teisės atlikti pažeidimo patikrinimą ir nustatyti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus.....</i>	<i>16</i>
<i>Dėl reikalavimų tiekėjo ir kitų ūkio subjektų, kurių pajėgumais jis remiasi, ryšių teisinei formai Viešųjų pirkimų įstatymo prasme</i>	<i>16</i>
<i>Dėl būtinybės įvertinti pažeidimo įtaką galimiems finansiniams nuostoliams</i>	<i>16</i>
35. BYLOS, SUSIJUSIOS SU VIETOS SAVIVALDA.....	18
<i>Dėl Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principo aiškinimo.....</i>	<i>18</i>
<i>Dėl savivaldybės įpareigojimo parengti kelio įrengimo (tiesimo) techninį projektą ir šį kelią nutiesti..</i>	<i>19</i>
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	20
<i>Dėl teisės būti Lietuvos ir kitos valstybės piliečiu, būnant asmens, pasitraukusio iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. ir įgijusio kitos valstybės pilietybę, palikuoniui.....</i>	<i>20</i>
<i>Dėl kompensacijos už teisėjo budėjimą pagal grafiką poilsio dienomis</i>	<i>21</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	23
59. TEISMO IŠLAIDOS.....	23
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, atsakovui patenkinus reikalavimą geruoju.....</i>	<i>23</i>
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo iš individualų administracinį aktą pasirašiusių viešojo administravimo subjektų.....</i>	<i>23</i>
63. SKUNDAS.....	24
<i>Dėl Turto vertinimo priežiūros tarnybos išvados, kuria įvertinama turto vertinimo ataskaita, teisinio statuso.....</i>	<i>24</i>
70. BYLOS NUTRAUKIMAS.....	24
<i>Dėl proceso šalių sudarytos taikos sutarties patvirtinimo teismo sprendimo vykdymo stadijoje.....</i>	<i>25</i>
78. ATSKIRŲ KATEGORIJŲ BYLŲ NAGRINĖJIMO PROCESINIAI YPATUMAI.....	25
<i>Dėl individualią bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos nario) įtraukimo į norminę bylą nagrinėjančio teismo (teisėjų kolegijos) sudėtį</i>	<i>25</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informavimui. Oficialius ir nesutrumpintus sprendimų tekstus galite rasti LVAT interneto svetainėje www.lvat.lt.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

3. Užsieniečių teisinė padėtis Lietuvos Respublikoje

3.5. Kiti klausimai dėl užsieniečių teisinio statuso

Dėl sprendimo sulaukyti užsienietį pagrįstumo

Apžvelgiamoje byloje buvo skundžiamas Švenčionių rajono apylinkės teismo sprendimas ir prašoma priimti naują sprendimą – patenkinti pareiškėjo prašymą pakartotinai svarstyti sprendimą dėl jo sulaikymo Užsieniečių registracijos centre. Iš bylos medžiagos, užsieniečio asmens bylos bei dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimų nustatyta, kad užsienietis Ignalinos rajono apylinkės teismo 2013 m. lapkričio 7 d. sprendimu buvo sulaikytas iki 2014 m. gegužės 7 d. apgyvendinant Užsieniečių registracijos centre, dėl to, kad neteisėtai atvyko į Lietuvą ir neteisėtai yra joje. Migracijos departamentas 2013 m. gruodžio 23 d. priėmė užsieniečiui palankų sprendimą, kuriuo nusprendė suteikti jam laikiną teritorinį prieglobstį.

Skundžiamas sprendimas pagrįstas tuo, kad nėra nustatyta pareiškėjo asmens tapatybė ir nėra aiškūs motyvai, kuriais jis grindžia savo prašymą dėl prieglobsčio suteikimo (apklausoje nurodė, kad vyko ieškoti darbo). Užsieniečių registracijos centras 2013 m. lapkričio 13 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos ambasadą Lenkijos Respublikoje prašydamas tarpininkauti (duomenys neskelbtini) ambasadai dėl į Lietuvą neteisėtai atvykusių (duomenys neskelbtini) tapatybių patvirtinimo, tačiau atsakymo iki šiol į savo raštą negavo. Taip pat teismas rėmėsi tuo argumentu, kad užsieniečio prašymo dėl prieglobsčio suteikimo priėmimas nagrinėti jį iš esmės nepanaikina įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 113 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatyto sulaikymo pagrindo, – kad užsienietis neteisėtai atvyko į Lietuvos Respubliką.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog, kadangi pareiškėjui remiantis 2013 m. gruodžio 23 d. sprendimu suteiktas laikinas teritorinis prieglobstis, darytina išvada, kad minėto sprendimo priėmimo metu nebuvo nustatyta numatytų Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 77 straipsnyje laikinojo teritorinio prieglobsčio nesuteikimo priežasčių, t. y. pareiškėjas atvyko ne iš saugios šalies, pareiškėjo prašymas suteikti prieglobstį nėra akivaizdžiai nepagrįstas. Sulaikymo pagrindu – siekiant nustatyti ir (arba) patikrinti jo tapatybę (pilietybę), teisėjų kolegijos vertinimu, gali būti remiamasi tik tam tikrą laikotarpį, per kurį kompetentingos institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, siekiant išsiaiškinti užsieniečio tapatybę. Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijoje įtvirtinta kiekvieno asmens teisė į gerą administravimą, kuri reiškia, kad institucijos reikalus turėtų tvarkyti nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnį laiką (Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 1 dalis). Šios Chartijos nuostatos išreiškia bendro pobūdžio teises vertybes, į kurias, sprendžiant dėl gero administravimo principo turinio Lietuvoje, gali būti atsižvelgiama kaip į papildomą teisės aiškinimo šaltinį. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, jog gero administravimo principas reikalauja, kad užsieniečio prašymas dėl prieglobsčio nebūtų nagrinėjamas nepagrįstai ilgą laiką ir tik siaurai, formaliai. Gero administravimo principas apima viešųjų paslaugų prieinamumą ir teisę būti išklaustam. Teisėjų kolegijos vertinimu, pusės metų sulaikymo terminas, siekiant tik nustatyti tapatybę, laikytinas nepagrįstai ilgu, juo labiau, kad byloje nėra pateikta duomenų apie tai, kokių veiksmų iki skundžiamo sprendimo priėmimo ėmėsi kompetentingos institucijos, siekdamos išsiaiškinti užsieniečio tapatybę, ir ar tapatybė nebuvo nustatyta. Sulaikymo pagrindu – išsiaiškinti motyvus, kuriais grindžiamas jo prašymas suteikti prieglobstį, taip pat pagrįstai galima remtis tik tam tikrą laikotarpį ir šiuo atveju turi būti aišku ir įmanoma patikrinti, kokių veiksmų ėmėsi kompetentingos institucijos, siekiant išsiaiškinti pareiškėjo motyvus, kokių veiksmų kompetentingos institucijos nespėjo atlikti per atitinkamą laikotarpį.

Kadangi byloje nėra detalios informacijos apie kompetentingos institucijos veiksmus, jai siekiant nustatyti pareiškėjo tapatybę ir renkant motyvus, skundžiamo sprendimo argumentai, kad nėra nustatyta pareiškėjo asmens tapatybė ir nėra aiškūs motyvai, kuriais jis grindžia savo prašymą dėl prieglobsčio suteikimo, vertintini kritiškai ir laikytina, kad šie teismo argumentai nėra pagrįsti, nes kompetentinga institucija negali prašymą sulaikyti asmenį grįsti aplinkybėmis, kurios galbūt dalinai yra nulemtos pačios institucijos veikimu, nesiderinančiu su Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje nustatytu gero administravimo principu. Taip pat teisėjų kolegija pažymėjo, jog byloje nėra duomenų, kad užsienietis, suteikęs jam laikiną teritorinį prieglobstį Lietuvos Respublikoje, būtų nesilaikęs nustatytos leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje tvarkos ar kaip nors kitaip trukdęs kompetentingoms institucijoms atlikti

veiksmus, susijusius su užsieniečio prieglobsčio prašymo nagrinėjimu iš esmės. Teisėjų kolegija konstatavo, jog nagrinėjamu atveju Įstatymo 113 straipsnyje numatyti užsieniečio sulaikymo pagrindai yra išnykę, nėra pagrindo manyti, kad užsienietis gali pasislėpti siekdamas išvengti grąžinimo į užsienio valstybę ar išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Teisėjų kolegija panaikino skundžiamą teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą – užsieniečio prašymą tenkino ir panaikino Ignalinos rajono apylinkės teismo 2013 m. lapkričio 7 d. sprendimą dėl užsieniečio sulaikymo.

2014 m. gegužės 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. N⁸²²-70/2014
Procesinio sprendimo kategorija 3.5

4. Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių

4.5. Kiti ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių

Dėl sodininkų bendrijos teisių, ženklinant greta sodininkų bendrijos bendro naudojimo kelio esančio žemės sklypo ribas

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vilniaus apskrities viršinininko administracijos 2009 m. kovo 20 d. įsakymo „Dėl R. Š. žemės sklypo (kadastrinis Nr. (duomenys neskelbtini)) kadastro duomenų patikslinimo atlikus kadastrinius matavimus, Vilniaus rajone“ bei valstybės įmonės Registrų centras E. T. vardu įregistruoto žemės sklypo, esančio sodininkų bendrijoje „Šermukšnėlė“, (duomenys neskelbtini) k., Vilniaus r., kadastro duomenų atlikus kadastrinius matavimus tikslinimo registracijos panaikinimo. Teismas analizavo, ar pagrįstai, ženklinant žemės sklypo ribas, nedalyvavo sodininkų bendrijos, kurios generaliniame plane nurodytas šalia esantis bendro naudojimo kelias, atstovai.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pažymėjo, kad įvertinus Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo tikslą, sodininkų bendrijų statusą, kiek tai susiję su bendro naudojimo objektais, darytina išvada, jog ženklinant gretimą žemės sklypo, esančio šalia bendro naudojimo kelio, nurodyto ir sodininkų bendrijos generaliniame plane, ribas turėjo dalyvauti ir sodininkų bendrijos atstovai. Pareiškėjo atstovai nepagrįstai nedalyvavo ženklinant E. T. žemės sklypą, nors šis žemės sklypas ribojasi su sodininkų bendrijos „Šermukšnėlė“ bendrojo naudojimo keliu, kurio buvimas matyti iš generalinio plano, atskirų žemės sklypų planų. Šiuo atveju darant priešingą išvadą būtų paneigiami sodininkų bendrijos, kaip kelio naudotojos, interesai dėl jos bendro naudojimo objekto apsaugos, jo statuso, dėl galimo jo išsaugojimo.

2014 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1267/2014
Procesinio sprendimo kategorija 4.5; 12.3.1

6. Socialinė apsauga

6.4. Bylos dėl valstybinio socialinio draudimo pašalpa

6.4.2. Motinystės ir motinystės (tėvystės) pašalpa

Dėl teisės į motinystės (tėvystės) pašalpą įgijimo momento

Administracinėje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjai neišmokėtos motinystės (tėvystės) pašalpos dalies, kuri susidarė dėl Socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo (toliau – Laikinasis įstatymas) 9 ir 10 straipsnio nuostatų taikymo. Byloje iš esmės išsiskyrė šalių pozicijos dėl pareiškėjos teisės į motinystės (tėvystės) pašalpą įgijimo momento, kadangi šis momentas yra reikšmingas sprendžiant, ar pareiškėjos motinystės (tėvystės) pašalpa buvo perskaičiuota vadovaujantis Laikinojo įstatymo nuostatomis, Konstitucinio Teismo pripažintomis prieštaraujančiomis Konstitucijai. Pareiškėja nesutiko, kad teisę į minėtą pašalpą ji įgijo 2010 m. sausio 18 d. (t. y. jau po Laikinojo įstatymo įsigaliojimo), kadangi, jos manymu, teisę į pašalpą įgyta vaiko gimimo dieną – 2009 m. lapkričio 24 d.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 19 straipsnio 1 dalį (redakcija, galiojusi motinystės (tėvystės) pašalpos pareiškėjai skyrimo metu), teisę gauti motinystės (tėvystės) pašalpą turi vienas iš tėvų (itėvių) ar globėjas, apdraustas ligos ir motinystės socialiniu draudimu, įstatymų nustatyta tvarka išleistas vaiko priežiūros atostogų ir turintis Įstatymu nustatytą ligos ir motinystės socialinio draudimo stažą. Pagal šio įstatymo 20 straipsnio 2 dalį motinystės (tėvystės) pašalpa turintiems teisę ją gauti apdraustiesiems asmenims skiriama nuo vaiko gimimo dienos, tik jeigu motina negavo motinystės pašalpos už nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpį. Kadangi pareiškėjai už nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpį buvo skirta motinystės pašalpa, apeliacinės instancijos teismas

padarė išvadą, kad pareiškėja teisę į motinystės (tėvystės) pašalpą įgijo nuo 2010 m. sausio 18 d., t. y. nuo vaiko priežiūros atostogų pradžios. Taigi teisę į motinystės (tėvystės) pašalpą pareiškėja įgijo jau po Laikinojo įstatymo įsigaliojimo, vadinasi, pareiškėjos motinystės (tėvystės) pašalpa buvo perskaičiuota vadovaujantis nuostatomis, kurios nebuvo pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai.

2014 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-854/2014
Procesinio sprendimo kategorija 6.4.2

6.5. Bylos dėl draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmoku

Dėl teisės į vienkartinę draudimo išmoką, apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pripažinto draudiminiu įvykiu

Apžvelgiamoje administracinėje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjų teisės į vienkartinę draudimo išmoką, apdraustajam (pareiškėjų sūnui) mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pripažinto draudiminiu įvykiu. Pareiškėjams buvo atsisakyta išmokėti šią išmoką, nurodžius, kad vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 25 straipsniu ir Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų (toliau – Nuostatai) 103.5 punktu, ši išmoka buvo paskirta ir išmokėta asmeniui, kuris dėl jos kreipėsi per Nuostatų 102 punkte nustatytą 3 mėnesių kreipimosi terminą; pareiškėjai dėl išmokos kreipėsi jau praėjus šiam terminui.

Išplėstinė teisėjų kolegija, sistemiškai įvertinusi Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje, 25 straipsnio 5 dalyje ir 27 straipsnyje įtvirtintą teisinį reguliavimą, padarė išvadą, kad Įstatymo 27 straipsnyje įtvirtintos teisės normos pagal savo turinį yra materialinės ir nustato teisę į vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus: apibrėžia asmenų, turinčių tokią teisę, ratą, taip pat šios išmokos – tiek išmokėtinos visai mirusio apdraustojo šeimai (visiems šeimos nariams Įstatymo 27 straipsnio 2 dalies prasme), tiek išmokėtinos atskiram šeimos nariui – dydį. Savo ruožtu šios teisės įgyvendinimo sąlygas bei terminus nustatančioje Įstatymo 25 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta teisės norma savo teisine prigimtimi yra procedūrinė, t. y. nustatanti terminą, per kurį turi būti atlikti tam tikri veiksmai neteisminėje institucijoje. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Įstatymo 25 straipsnio 5 dalis, nustatanti, jog vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus skiriama ne anksčiau kaip praėjus 3 mėnesių kreipimosi terminui nuo teisės į šią išmoką atsiradimo dienos, jokiais aspektais neturi įtakos – nei siaurina, nei plečia – teisės į vienkartinę draudimo išmoką apimčiai (vienkartinės draudimo išmokos dydžiui), kadangi ši teisės norma nustato teisės į vienkartinę draudimo išmoką, apibrėžtos Įstatymo 27 straipsnyje, įgyvendinimo sąlygas. Be to, atsižvelgdama į Įstatyme įtvirtintą visuminį teisinį reguliavimą dėl teisės į vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus, išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog nėra teisinių argumentų teigti, kad tuo atveju, jei teisę į vienkartinę draudimo išmoką turi daugiau nei vienas asmuo (apdraustojo šeimos narys pagal Įstatymo 27 straipsnio 2 dalį), aplinkybė, ar atitinkamas asmuo, turintis teisę į minėtą išmoką, įgyvendina šią teisę ar ne, galėtų turėti įtakos kitų Įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų teisės į vienkartinę draudimo išmoką (jos atitinkamą dalį) apimčiai ar juolab – šią teisę iš esmės paneigti. Šiuo aspektu buvo akcentuota, jog iš Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies ir 27 straipsnio 1 dalies matyti, kad mirus apdraustajam asmeniui, jo šeimos narys (jei yra daugiau nei vienas šeimos narys) turi teisę gauti vienkartinės draudimo išmokos dalį, lygią su visais mirusiojo šeimos nariais, o ne lygią tik su tais, kurie dėl minėtos išmokos kreipėsi per Įstatymo 25 straipsnio 5 dalyje nustatytą 3 mėnesių nuo teisės į išmoką atsiradimo dienos kreipimosi terminą.

Administracinėje byloje buvo nustatyta, kad pareiškėjai praleido Įstatyme nustatytą 3 mėnesių terminą kreiptis dėl vienkartinės draudimo išmokos. Tačiau pažymėjusi, kad Konstitucinis Teismas 2013 m. gruodžio 11 d. nutarime nurodė, jog įstatymų leidėjas negali nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kad asmenys, praleidę kreipimosi dėl socialinės paramos – vienkartinės draudimo išmokos skyrimo terminus, neturėtų galimybės esant objektyvioms aplinkybėms prašyti juos atnaujinti, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog pareiškėjai turi teisę teismo prašyti atnaujinti nurodytą terminą. Atsižvelgdama į byloje susiklosčiusią situaciją, būtinumą užtikrinti teisminės gynybos veiksmingumą ir, kita vertus, nepažeisti procesinių staigmenų negalimumo principo, išplėstinė teisėjų kolegija pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir bylą grąžino nagrinėti iš naujo, nurodžiusi, kad teismas pareiškėjams turi išaiškinti jų teisę prašyti atnaujinti praleistą terminą prašymui dėl išmokos skyrimo ir išmokėjimo paduoti.

2014 m. gegužės 8 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1137/2014
Procesinio sprendimo kategorija 6.5

8. Mokesčių sumokėjimas, gražinimas ir išieškojimas

8.1. Mokestinė prievolė ir jos įvykdymo užtikrinimas, mokestinė nepriemoka

8.1.4. Hipoteka arba įkeitimas

Dėl mokesčio mokėtojo reikalavimo įpareigoti mokesčių administratorių sudaryti su juo sutartinę hipoteką mokestinių prievolių vykdymui užtikrinti

Apžvelgiamoje byloje buvo ginčijamas mokesčių administratoriaus sprendimas, kuriuo buvo atsisakyta tenkinti pareiškėjo prašymą priimti sprendimą dėl jo turimos mokestinės nepriemokos užtikrinimo taikant priverstinę hipoteką pareiškėjo nurodytam jo nekilnojamam turtui.

Mokesčių administravimo įstatymo 103 straipsnis numato mokesčių administratoriaus, siekiančio užtikrinti mokestinės prievolės įvykdymą, teisę: 1) priimti sprendimą dėl mokesčių mokėtojo turto priverstinės hipotekos (įkeitimo) nustatymo; 2) sudaryti su mokesčių mokėtoju hipotekos arba įkeitimo sutartį. Civilinio kodekso 4.175 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad hipoteka yra priverstinė, kai įstatymų nustatytais atvejais prieš savininko valią nustatomas jam priklausančio nekilnojamojo daikto įkeitimas siekiant užtikrinti įstatymuose numatytų turtinių reikalavimų įvykdymą. Valstybės reikalavimams, atsirandantiems iš mokesčių ir valstybinio socialinio draudimo teisinių santykių, užtikrinti hipoteka nustatoma mokesčių administratoriaus ar Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos sprendimu. Sutartinė hipoteka atsiranda sutarties arba vienašalio sandorio (pareiškimo) pagrindu (Civilinio kodekso 4.175 str. 2 d.). Hipotekos teisiniai santykiai yra bendros civilinių santykių sistemos dalis. Sutartinei hipotekai galioja bendrieji sutarčių dispozityvumo ir laisvės principai, kurie suteikia jos šaliai teisę laisvai apsispręsti dėl hipotekos sąlygų ir turinio, nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, kiek tai neprieštarauja imperatyviosioms teisės normoms (Civilinio kodekso 6.156 str.).

Apžvelgiamoje byloje surinkti duomenys patvirtino, jog (1) pareiškėjas savanoriškai kreipėsi dėl mokestinės nepriemokos sumokėjimo atidėjimo ir išdėstymo bei laisva valia norėjo turimą turtą dėl mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinti hipoteka, (2) mokesčių administratorius skundžiamame sprendime nustatė papildomą sąlygą dėl sutartinės hipotekos sudarymo, (3) sprendimas dėl priverstinės hipotekos priimtas nebuvo. Todėl LVAT teisėjų kolegija darė išvadą, kad pareiškėjo reikalavimas iš esmės buvo reikalavimas įpareigoti atsakovą sudaryti sutartinės hipotekos sutartį.

Atsižvelgęs į vyraujančią dispozityvųjį civilinių teisinių santykių reguliavimo metodą ir sutarties laisvės principą, kuris taikomas ir sutartinės hipotekos teisiniams santykiams, apeliacinės instancijos teismas darė išvadą, kad toks pareiškėjo reikalavimas buvo nepagrįstas.

2014 m. gegužės 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-617/2014

Procesinio sprendimo kategorija 8.1.4

11. Nuosavybės teisių atkūrimas

11.12. Kitos su nuosavybės teisių atkūrimu susijusios bylos

Dėl interesų pusiausvyros nustatymo byloje, kurioje keliamas klausimas dėl prieš ilgą laiką tarpą atkurtų nuosavybės teisių neteisėtumo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl administracinių aktų, kuriais tretiesiems suinteresuotiems asmenims buvo atkurtos nuosavybės teisės, teisėtumo. Pirmosios instancijos teismas sprendimu prokuroro, ginančio viešąjį interesą, pareiškimą tenkino. Byloje esminiai keliami klausimai buvo susiję su prokuroro teise kreiptis į teismą ir ginti viešąjį interesą, viešojo intereso samprata kilusiame ginče bei prokuroro reikalavimų pagrįstumas.

Apeliacinės instancijos teismo išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad net ir pripažinus, jog tretiesiems suinteresuotiems asmenims buvo atkurta daugiau nekilnojamojo turto nei pagal jų prašymo atkurti nuosavybę pateikimo metu buvusius duomenis, galėjo būti atkurta, būtina atsižvelgti ir į susiklosčiusios situacijos specifiką ir užtikrinti skirtingų interesų pusiausvyrą. Teismas pabrėžė, kad viešojo intereso gynimas – tai specialių valstybės įgaliotų subjektų specifinė veikla, viešojo intereso gynimu galimai daroma intervencija į susiformavusius teisinius santykius bei kitų asmenų subjektines teises. Todėl nors viešąjį interesą ginantiems subjektams taikomas dispozityvumo principas, tačiau jis ribojamas viešojo ir individualių interesų derinimu.

Apeliacinės instancijos teismas, atsižvelgęs į faktines bylos aplinkybes, pažymėjo, kad administraciniai aktai, kurių pagrindu tretiesiems suinteresuotiems asmenims buvo atkurtos nuosavybės teisės, buvo priimti 1995 metais, jų pagrindu minėtiems asmenims *de facto* buvo realizuota jų turima teisė atkurti nuosavybės teises: suformuoti atitinkami sklypai, žemės sklypai perduoti savininkams naudoti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre kaip atskiri nekilnojamojo turto objektai, jie naudojami. Taigi aptariamų žemės sklypų atžvilgiu pareiškėjai ilgą laiką (t. y. beveik šešiolika metų skaičiuojant nuo sprendimų atkurti nuosavybės teises iki pareiškėjo kreipimosi į teismą dienos) faktiškai įgyvendino nuosavybės teises. Nors 1995 m. rugsėjo 13 d. apskrities valdytojo sprendimais bei 1995 m. gruodžio 7 d. apskrities valdytojo administracijos įsakymu tretiesiems suinteresuotiems asmenims buvo nuosavybės teise suteikta daugiau žemės nei jie turėjo teisę atkurti, skirtumas tarp 14,275 ha ir 14,57 ha yra toks nežymus, kad šioje byloje viešasis interesas, sumažinant dar 1995 m. atkurtą nuosavybę tokiu nedideliu mastu, nebūtų apgintas. Priimtų administracinių aktų panaikinimas tokiu atveju tikėtinai nulemtų didesnes sąnaudas ir valstybei, ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims, nei iš tokia apimtimi ginamo viešojo intereso kylanti nauda. Jiems natūra gražintina žemės valdą sumažinus po 0,295 ha, kiltų poreikis iš naujo priimti sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo, atsirastų didelių sąnaudų rizika dėl būtinybės performuoti žemės sklypus, rengti teritorijų planavimo dokumentus, dėl to galimai kiltų tolesnių ginčų, susijusių su šių žemės sklypų ribų nustatymu. Todėl išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismo sprendimas keistinas dalyje dėl 1995 m. priimtų neteisėtų administracinių aktų, kuriais tretiesiems suinteresuotiems asmenims atkurta daugiau žemės nei jie turėjo teisės atkurti. Dėl vėliau priimtų administracinių aktų pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2014 m. gegužės 2 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1360/2014
Procesinio sprendimo kategorija 11.12

13. Statyba

13.1. Statybos dalyviai, jų teisės ir pareigos

Dėl statybą leidžiančio dokumento perregistravimo (statytojo pakeitimo), kai paveldima rekonstruojamo statinio dalis, dėl kurio išduotas šis dokumentas

Dėl viešojo administravimo subjekto atsisakymo atlikti veiksmus, kai šių veiksmų jis negali atlikti dėl jo veikloje naudojamos informacinės sistemos trūkumų

Statybos įstatymo (2012 m. birželio 12 d. įstatymo Nr. XI-2064 redakcija) 34 straipsnis reglamentuoja nebaigto statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontuoti statinio perleidimo teisinius santykius. Šio straipsnio 2 dalis reglamentuoja fizinio ar juridinio asmens, kuris įgijo nebaigtą statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontuoti statinį, statytojo teisių ir prievolių perėjimo momentą, kuris siejamas su leidimo perregistravimu statinį įgijusio asmens vardu. Statybos įstatymo 34 straipsnio 4 dalis nustato, jog kai perleidžiama nebaigto statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontojamo statinio dalis, statybos leidimas neperregistruojamas. Perleistos dalies savininkas įgyja statytojo (užsakovo) teises ir pareigas tęsti statinio projekte numatytus darbus jam perleistoje statinio dalyje. Taigi statytojo teises ir pareigas perleistos statinio dalies savininkas įgyja nuo perleistos statinio dalies perleidimo momento.

Apžvelgiamoje byloje buvo nustatyta, jog pareiškėjas pagal testamentą 2012 m. vasario 29 d. paveldėjo gyvenamojo namo dalį, todėl siekė, kad jo vardu būtų perregistruotas šiam namui rekonstruoti išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad nagrinėjamu atveju turėjo būti taikoma minėta Statybos įstatymo 34 straipsnio 4 dalis, todėl atsakovas teisėtai atsisakė tenkinti prašymą perregistruoti išduotą statybos leidimą, o pareiškėjas, kaip paveldėjęs rekonstruojamo statinio dalį, įgijo statytojo (užsakovo) teises ir pareigas tęsti statinio projekte numatytus darbus jam perleistoje statinio dalyje.

Paminėtina ir tai, kad apžvelgiamoje byloje atsakovas savo poziciją atsisakyti perregistruoti leidimą papildomai grindė administracinio pobūdžio argumentu, kad tokios galimybės neturi IS „Infostatyba“, kuria naudojantis viešojo administravimo subjektai vykdo savo funkcijas, susijusias su leidimo išdavimu ir perregistravimu. Taip pat nurodė, kad dėl minėtos priežasties negalėtų įvykdyti ir teismo sprendimo, kuris įpareigojotų viešojo administravimo subjektą perregistruoti leidimą kelių asmenų vardu.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad įsiteisėjęs teismo sprendimas, nutarimas ir nutartis yra privalomi visoms valstybės institucijoms, pareigūnams ir tarnautojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje (Teismų įstatymo 9 str. 1 d., Administracinių bylų teisenos įstatymo 14 str. 1 d.).

Kadangi asmens teisės turi būti ginamos efektyviai, informacinės sistemos nepakankamos techninės galimybės, kurios tiesiogiai susijusios su asmens teisių ir pareigų įgyvendinimu, negali būti kliūtis įgyvendinti teisės aktais garantuojamas teises. Tam tikro mechanizmo nebuvimas negali būti kliūtimi asmeniui įgyvendinti savo teises. Nors apžvelgiamoje byloje tikrintas atsakovo sprendimas, kuriuo atsisakyta perregistruoti leidimą, nepažeidė pareiškėjo teisių, kadangi statytojo teisės ir prievolės pareiškėjui perėjo paveldėjus dalį statinio ir pagal Statybos įstatymo 34 straipsnio 4 dalį leidimas neperregistruojamas, tačiau LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad priešingu atveju, kai toks atsisakymas atlikti veiksmus dėl administracinio pobūdžio prižasčių tiesiogiai trukdytų įgyvendinti teises ir pareigas, viešojo administravimo subjektų asmenims garantuojamų teisių neužtikrinimas tokiu pagrindu būtų nepateisinamas ir negalimas.

2014 m. gegužės 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-660/2014
Procesinio sprendimo kategorija 13.6

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

15.2.3.1. Turtinė žala

*Dėl savarankiškojo ir privalomojo sveikatos draudimo santykio
Dėl pervežimo išlaidų kompensavimo*

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl turtinės žalos priteisimo, t. y. dėl pareiškėjo AAS „Gjensidige Baltic“ prašomos priteisti iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės ligonių kasos, 185 706,19 Lt ADB „RESO Europa“ išmokėtos draudimo išmokos, 5 procentų dydžio metinių palūkanų nuo administracinės bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, kurie susidarė jam apmokėjus privalomuoju sveikatos draudimo drausto asmens gydymo išlaidas užsienyje.

Byloje nustatyta, kad UAB „Litra“ darbuotojas A. K. buvo apdraustas tiek privalomuoju, tiek savarankiškuoju sveikatos draudimu. Valstybinei ligonių kasai neteisėtai atsisakius apmokėti būtinosios pagalbos, suteiktos A. K. Belgijoje, išlaidas, jas apmokėjo savarankiškojo sveikatos draudimo bendrovė.

Teisėjų kolegija, įvertinusi sutarties dėl savarankiškojo sveikatos draudimo turinį, nusprendė, kad UAB „Litra“, sudarydama savarankiškojo sveikatos draudimo sutartį su ADB „RESO Europa“, siekė už sumokėtą draudimo įmoką įgyti papildomą draudimo apsaugą, kurios negarantuoja valstybinis privalomasis draudimas, arba užtikrinti sveikatos apsaugą, jeigu dėl tam tikrų priežasčių, aplinkybių apsauga pagal privalomąjį draudimą UAB „Litra“ darbuotojui A. K. nebūtų suteikta, t. y. sudaryta sutartis įtvirtino, kad pirmiausiai turi būti naudojama privalomąja sveikatos draudimo sistema. Iš bylos medžiagos buvo matyti, kad pareiškėjas stengėsi, jog Valstybinė ligonių kasa padengtų šias išlaidas, tuo tarpu ji atsisakinėjo tai daryti, nurodydama, kad A. K. nėra apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu ir atitinkamai ji neprivalo pateikiamų gydymo sąskaitų apmokėti. Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjo veiksmai, vis dėlto atlyginant A. K. gydymo lėšas Belgijos ligoninei, kurias pagal teisės aktus turėjo kompensuoti, bet nekompensavo Valstybinė ligonių kasa, atsižvelgiant į tai, kad sumokama buvo už būtinąsias medicines paslaugas, laikyti tinkamais, pagrįstais. Tai, kad pareiškėjas, apsvaustęs klausimą dėl tam tikrų išlaidų nekompensavimo, galiausiai šias išlaidas apmokėjo, iš esmės yra grindžiama sudarytos draudimo sutarties (draudimo taisyklių) nuostatomis ir nepagrįstu Valstybinės ligonių kasos kategorišku atsisakymu šias lėšas kompensuoti, teigiant, kad A. K. nėra apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu. Taigi tokie pareiškėjo veiksmai yra protingi, pagrįsti, atsižvelgus į susiklosčiusią situaciją, t. y. kad buvo apmokama už kritinės būklės asmens gydymą Belgijos ligoninėje.

Pareiškėjas taip pat turtine žala įvardino A. K. pervežimo išlaidas iš Belgijos ligoninės į Baltarusijos ligoninę. Šiuo aspektu teisėjų kolegija, visų pirma, pažymėjo, jog minėto pobūdžio išlaidas (11 500 Lt) nėra pagrindo priteisti, atsižvelgiant į Reglamente Nr. 1408/71 numatytą reguliavimą. Teisėjų kolegija, įvertinusi aktualias reglamento nuostatas ir jas aiškinančią Teisingumo Teismo praktiką, pažymėjo, kad pervežimo išlaidos galėtų būti padengiamas tik tuo atveju, jei jos būtų apmokėtos kompetentingų institucijų. Byloje nustatyta, kad A. K. buvo pervežtas į Bresto ligoninę ir šias išlaidas pareiškėjas apmokėjo UAB „Sostinės greitoji“. Taigi šios išlaidos nebuvo apmokėtos Belgijos kompetentingų institucijų.

Įvertinusi Sveikatos draudimo įstatymo 9 straipsnio 3, 4 ir 6 dalies nuostatas bei Greitosios medicinos pagalbos paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. V-329, (toliau – ir Aprašas) 1.1.4. punktą, teisėjų kolegija nusprendė, jog šie aktai *expressis verbis* nenumato, kad greitosios medicinos pagalbos

paslaugos gali būti atlyginamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų siejant suteiktas paslaugas išimtinai su Lietuvos Respublikos teritorija. Atitinkamai, šių aktų nuostatos turi būti aiškinamos su Europos Sąjungos teise suderinamu būdu, *inter alia* atsižvelgiant į EB 49 straipsnio nuostatas. Išnagrinėjusi nagrinėjamam klausimui aktualią Teisingumo Teismo praktiką bei remdamasi Sveikatos draudimo įstatymo bei Aprašo 1.1.4. punkto nuostatomis, teisėjų kolegija nusprendė, kad šiuo atveju pareiğa apmokėti pervežimo paslaugas tenka Valstybinei ligonių kasai. Tačiau byloje nėra nustatyta aplinkybių, kad pareiškėjas būtų kreipęsis dėl šių paslaugų organizavimo ar apmokėjimo iš Valstybės ligonių kasos. Byloje nebuvo pateikta duomenų, kad pareiškėjas atskirai būtų siekęs, kad Valstybinė ligonių kasa vykdytų jai priklausančią pareiğą, t. y. organizuotų ir padengtų A. K. pervežimą. Teisėjų kolegija vertino, kad šiuo aspektu pareiškėjas neteisėtą Valstybinės ligonių kasos veiksmų negrindė ir jų nėra nustatyta. Priešingai, byloje pateikti įrodymai liudijo, kad nurodytų išlaidų apmokėjimą savo iniciatyva prisiėmė pareiškėjas, pats aiškiai nurodė, kad jis organizuos A. K. repatriaciją bei apmokėjo už šias paslaugas. Be to, teisėjų kolegijos vertinimu, savaime ši prašoma priteisti žala nebuvo susijusi priežastiniu ryšiu su šioje byloje jau konstatuotais neteisėtais veiksmais. Atsižvelgus į nurodytus argumentus, nesant konstatuotų būtinų sąlygų deliktinei atsakomybei kilti, nuspręsta, jog šiuo atveju nėra pagrindo pareiškėjui priteisti 11 500 Lt turčinės žalos, susijusios su ligonio pervežimu, atlyginimo.

2014 m. gegužės 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1033/2014
Procesinio sprendimo kategorija 5; 15.2.3.1

16. Valstybės tarnyba

16.8. Kiti tarnybiniai ginčai

Dėl pusės mokymosi aukštosiose švietimo įstaigose laiko įskaitymo į vidaus tarnybos stažą sąlygų

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato sprendimo, kuriuo pareiškėjo prašymas dėl pusės mokymosi aukštojoje mokykloje – Vilniaus universitete (nuo 1991 m. rugsejo 1 d. iki 1995 m. birželio 23 d.), laiko įskaitymo į vidaus tarnybos stažą atmestas, kadangi pareiškėjas tik 1995 m. lapkričio 2 d. išreiškė valią dirbti policijoje, t. y. praėjus daugiau kaip trimis mėnesiams.

Vidaus tarnybos statuto 37 straipsnio 1 dalies 9 punkte nustatyta, kad vidaus tarnybos stažas pareigūnui skaičiuojamas tarnybos pradžia laikant jo priėmimo į vidaus tarnybą datą, į vidaus tarnybos stažą papildomai įskaitant (tarp jų ir laikotarpius, buvusius iki 1990 m. kovo 11 d.) mokymosi vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose, specialiosiose vidurinėse, aukštesniosiose Lietuvos Respublikos policijos (vidaus reikalų), saugumo bei karo mokyklose laiką. Mokymosi tokiose pat kitų valstybių mokyklose laikas gali būti įskaitytas į vidaus tarnybos stažą Vyriausybės nustatyta tvarka. Į vidaus tarnybos stažą taip pat įskaitoma pusė mokymosi kitose aukštosiose švietimo įstaigose laiko, jeigu jas baigę asmenys yra priimti į vidaus tarnybą per tris mėnesius, pailginant šį laikotarpį ligos, nėštumo ir gimdymo bei tėvystės atostogų, taip pat būtinosios tarnybos kariuomenėje ar dalyvavimo kariniuose mokymuose, ar vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursų trukme.

Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, jog faktinė aplinkybė, kad pareiškėjas, baigęs aukštąją mokyklą 1995 m. birželio 23 d., pageidavimą tarnauti vidaus reikalų sistemoje išreiškė ir į vidaus tarnybą buvo priimtas praėjus daugiau kaip 3 mėnesiams, šioje byloje neginčijama. Pareiškėjo įsitikinimu, Vidaus tarnybos statuto 37 straipsnio 1 dalies 9 punkte numatyta galimybė pailginti priėmimo į vidaus tarnybą laikotarpį dėl asmens ligos, nagrinėjamu atveju turėtų būti taikoma ne tik dėl paties kandidato į vidaus tarnybą ligos, bet ir dėl jam artimo asmens (šiuo atveju – motinos, kurią dėl sunkios ligos jis prižiūrėjo ir rūpinosi iki pat jos mirties) ligos, kadangi įstatyme nėra išvardinti subjektai, kurių ligai esant atitinkama trukme pailginamas trijų mėnesių terminas.

Teisėjų kolegija nurodė, jog nagrinėjamoje teisės normoje įstatymų leidėjas nėra pasisakęs apie kokio nors kito, o ne asmens, stojančio į vidaus tarnybą, ligą. Įstatyme taip pat nėra nurodyta, kad stojimo į vidaus tarnybą 3 mėnesių terminas gali būti pailginamas dėl kito asmens slaugos. Iš šios teisės normos konteksto akivaizdu, kad joje išdėstytos sąlygos (liga, nėštumo ir gimdymo bei tėvystės atostogos, tarnyba būtinosios tarnybos kariuomenėje, dalyvavimas kariniuose mokymuose ar vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursuose), kurioms esant asmuo turi galimybę pareikšti prašymą priimti į vidaus tarnybą praėjus daugiau nei trimis mėnesiams, siejamos būtent tik su pačiu į vidaus tarnybą stojančiu asmeniu, o ne su jo artimaisiais ar pan. Priešingu atveju ši įstatymo nuostata būtų aiškinama plečiamai.

2014 m. gegužės 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-646/2014
Procesinio sprendimo kategorija 16.8

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektu

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 3 d. sprendimo Nr. 1-1154 „Dėl asmenų atminimo įamžinimo Vilniaus mieste“ teisėtumo

Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą su prašymu iširti, ar Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 3 d. sprendimo Nr. 1-1154 „Dėl asmenų atminimo įamžinimo Vilniaus mieste“ (toliau – Sprendimas) 1 punktą, nustatęs, kad asmenų atminimas gali būti įamžintas: „1.1. memorialinėse lentose ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo jų mirties; 1.2. pastatų, gatvių, tiltų, paminklų ir kitų objektų pavadinimuose ne anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jų mirties“, ir 2 punktą, kuriuo nuspręsta, kad siūlymai pakeisti suteiktus gatvių pavadinimus nesvarstyti, išskyrus sodininkų bendrijų gatves, atitinka atitinkamas Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) ir Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) nuostatas.

Vyriausiasis administracinis teismas, įvertinęs teisinį reglamentavimą, įtvirtintą VSI 6 straipsnio 27 ir 34 punktuose, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, pažymėjo, kad gatvių, aikščių, pastatų, statinių ir kitų savivaldybei nuosavybės teise priklausančių objektų pavadinimų suteikimas ir jų keitimas yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija, tačiau įstatymų leidėjas nustatė šios teisės įgyvendinimo sąlygą – minėtų pavadinimų suteikimas ir keitimas galimas tik pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus. Vidaus reikalų ministras, įgyvendindamas Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1030 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 7¹ ir 9 straipsnius ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 27 punktą“ 1.2 papunktį, 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. IV-57 patvirtino Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), kurio 3 punktu buvo nustatyta, kad pavadinimai gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikiami ir keičiami vadovaujantis šiame punkte numatytais kriterijais. Taigi įstatymų nuostatos dėl kriterijų nustatymo buvo įgyvendintos ir jos tapo privalomos savivaldybei priimant teisės aktus, susijusius su gatvių pavadinimų suteikimu, tarp jų ir įamžinant personalijų nuopelnus Lietuvos valstybės ar krašto istorijai, mokslui, menui, kultūrai, politikai ir kitoms visuomeninio gyvenimo sritims (3.3 punktas).

Įvertinusi ginčytą teisinį reguliavimą, pagal kurį memorialinėse lentose asmenų atminimas įamžinamas ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo jų mirties (Sprendimo 1.1 punktą), o pastatų, gatvių, tiltų, paminklų ir kitų objektų pavadinimuose – ne anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jų mirties (Sprendimo 1.2 punktą), teisėjų kolegija pripažino, kad atsakovas nustatė naujus kriterijus, kurių minėtame Apraše nėra. Teisėjų kolegija pastebėjo, kad nors atsakovas turi teisę nustatyti savivaldybei nuosavybės teise priklausančių objektų pavadinimus, tačiau negali nustatyti pavadinimo suteikimo kriterijų. Atsižvelgiant į tai, konstatuota, kad Sprendimo 1 punktą prieštarauja VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintam įstatymo viršenybės principui.

Vyriausiasis administracinis teismas taip pat sutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimo dalimi pripažinti Sprendimo 2 punktą prieštaraujančiu VAĮ 3 straipsnio 4 punktui ir VSI 4 straipsnio 6 punktui, sprendimo argumentus papildydamas išvada, kad atsakovas nagrinėjamu atveju draudimą nustatė neturėdamas atitinkamų viešojo administravimo įgaliojimų, kas prieštarauja teisėtumo principui.

2014 m. gegužės 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-706/2014
Procesinio sprendimo kategorija 17.2; 35.2

Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. T2-201 patvirtintos Klaipėdos miesto aukštybinių pastatų išvystymo schemos (specialiojo plano) ir Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. balandžio 5 d. sprendimu Nr. T2-110 patvirtinto Klaipėdos miesto bendrojo plano dalies teisėtumo

Apžvelgiamoje administracinėje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl atitinkamų Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. T2-201 patvirtintos Klaipėdos miesto aukštybinių pastatų išvystymo schemos (specialiojo plano) (toliau – Specialusis planas) ir 2007 m. balandžio

5 d. sprendimu Nr. T2-110 patvirtinto Klaipėdos miesto bendrojo plano (toliau – Bendrasis planas) dalių teisėtumo.

Pasisakydama dėl Bendrojo plano tekstinių sprendinių 2.6.3 punkto, kuriame nutarta *inter alia* aukštybiniais pastatais formuoti naują modernaus miesto įvaizdį, siluetą, planuojant juos pakrantės ruože nuo Melnragės iki Girulių formuojant modernaus miesto siluetą iš jūros pusės atskiromis vertikalėmis gamtiniame fone pagal kraštovaizdžio koncepciją plano ketvirtame tome, teisėjų kolegija akcentavo, kad šia nuostata nukreipiama į kraštovaizdžio koncepcijos plano ketvirtąjį tomą. Sutikdama su pirmosios instancijos teismo išvada, teisėjų kolegija pažymėjo, kad koncepcijos rengimas yra tik viena iš teritorijų planavimo dokumentų rengimo stadijų. Įvertinęs Teritorijų planavimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 36 dalį, 9 straipsnio 1 dalį, Vyriausiasis administracinis teismas pažymėjo, kad kraštovaizdžio koncepcija negali būti laikoma teritorijų planavimo ar bendrojo teritorijų planavimo dokumentu ir tėra tarpinis dokumentas, todėl pripažino nepagrįstu atsakovo teiginį, kad koncepcija yra sudėtinė ir neatskiriama bendrojo teritorijos planavimo dokumento dalis. Nustačius, kad kraštovaizdžio koncepcija nėra teritorijų planavimo ar bendrojo teritorijų planavimo dokumentas, remiantis Įstatymo 15 straipsnio 3 dalimi, konstatuota, kad ji negali reguliuoti kraštovaizdžio tvarkymo, infrastruktūros plėtros ir aukštybinių pastatų išdėstymo klausimų, kurie pagal minėtą normą reguliuotini bendraisiais planais arba specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, buvo pritarta pirmosios instancijos teismo išvadai, kad ginčytoje Bendrojo plano nuostatoje daroma nuoroda į kraštovaizdžio koncepciją bendrojo plano ketvirtame tome prieštarauja Įstatymo 2 straipsnio 36 daliai, 9 straipsnio 1 daliai, 15 straipsnio 3 daliai. Be to, nustatė, kad kraštovaizdžio koncepcijos ketvirtasis tomas nebuvo paskelbtas įstatymų nustatyta tvarka, teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, jog ginčyta Bendrojo plano nuostata prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Administracinėje byloje taip pat buvo keliamas klausimas dėl Specialiojo plano dalies, kuria plano pagrindiniame brėžinyje nenumatyti atitinkamos teritorijos aukštybinių pastatų leistini aukščių parametrai, teisėtumo. Teisėjų kolegija nurodė, kad kai parengtų bendrųjų planų sprendiniuose kraštovaizdžio tvarkymo, infrastruktūros plėtros, aukštybinių pastatų ir svarbių valstybės ar savivaldybės objektų išdėstymo klausimai nespręsti, privaloma rengti specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus ir jais išspręsti kraštovaizdžio tvarkymo, infrastruktūros plėtros, aukštybinių pastatų ir svarbių valstybės ar savivaldybės objektų išdėstymo klausimus. Specialiajame plane nustačius ar netinkamai nustačius aukštybinių pastatų leistinų aukščių parametrus, kaip to reikalauja Įstatymo 15 straipsnio 3 dalis, atsiranda teisinis neaiškumas ir netikrumas, nepaisoma teisės aktų hierarchijos, dėl ko yra pažeidžiamas konstitucinis teisinės valstybės principas. Be to, Vyriausiasis administracinis teismas atkreipė dėmesį į Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. D1-246 patvirtintas Aukštybinių pastatų išdėstymo specialiujų planų rengimo taisykles, kurių pagrindu nebuvo sutikta su apeliacinio skundo argumentais, kad Įstatymas nenumato pareigos Specialiuoju planu spręsti aukštybinių pastatų išdėstymo klausimus bei nustatyti konkrečius tokių pastatų parametrus, o aukštingumo rodiklių nustatymas atliktinas detaliojo teritorijos planavimo metu.

Vertindama Specialiojo plano pagrindinio brėžinio tekstinių sprendinių 3.5 punkto ir tekstinės dalies 3.3 punkto dalies, kuriose numatyta, kad Specialiajame plane grafiškai išskiriamos šios miesto teritorijos: zonos, kurioms reikalinga urbanistinė koncepcija, t. y. zonos, kuriose aukštybinė statyba įmanoma tik atlikus pasekmių vertinimo analizę, teisėtumą, teisėjų kolegija akcentavo, kad pagal Įstatymo 15 straipsnio 3 dalį aukštybinių pastatų išdėstymo klausimai, kai aukštybinių pastatų statyba numatoma, privalo būti sprendžiami savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendruosiuose planuose arba specialiuosiuose planuose – aukštybinių pastatų išdėstymo schemose ir (ar) planuose (projektuose). Nors specialusis teritorijų planavimas pasižymi didele specialiojo teritorijų planavimo dokumentų įvairove, tačiau, kaip pažymėjo teisėjų kolegija, teisės aktuose nenumatyta galimybė aukštybinių pastatų išdėstymo klausimus reglamentuoti koncepcija, kuri laikytina tarpiniu specialiojo teritorijų planavimo proceso dokumentu; koncepcijos rengimo stadijos metu tėra nustatomi planuojamų teritorijų erdvinio vystymo prioritetai ir tvarkymo principai (Įstatymo 17 str. 3 d. 2 p.). Taigi Vyriausiasis administracinis teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad minėtos nuostatos prieštarauja Įstatymo 2 straipsnio 36 daliai, 15 straipsnio 1 ir 3 dalims, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2014 m. gegužės 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-778/2014
Procesinio sprendimo kategorija 17.2

20. Bylos dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos sprendimų

Dėl pardavėjos veiksmų įvertinimo kaip juridinio asmens atliktos veikos

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nutarimo, kuriuo pareiškėjui (juridiniam asmeniui) už Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo (toliau – ir TKĮ) 14 straipsnio 3 dalies 1, 4 ir 6 punktų pažeidimą skirta bauda, teisėtumo ir pagrįstumo.

TKĮ 14 straipsnio 3 dalyje nurodoma, jog Lietuvos Respublikoje draudžiama juridiniams asmenims ir užsienio juridinių asmenų filialams parduoti, laikyti, gabenti tabako gaminius, taip pat importuoti į Lietuvos Respubliką tabako gaminius: be tabako gaminių įsigijimą arba gabenimą patvirtinančių juridinę galią turinčių dokumentų (1 p.); be Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyto pavyzdžio specialių ženklų – banderolių, išskyrus atvejus, kai vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcizų įstatymu ir kitais teisės aktais tabako gaminių specialūs ženklai – banderolės nėra privalomos (4 p.); jeigu tabako gaminių ženklinimas neatitinka šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų tabako gaminių ženklinimo reikalavimų (6 p.).

Byloje nustatyta, kad atliekant patikrinimą pareiškėjo parduotuvėje, pardavėjos rankinėje, buvusioje parduotuvės pagalbinėse patalpose, rastas maišelis, kuriame buvo 8 cigarečių „Minsk capital“ pakeliai, paženklininti baltarusiškais banderolėmis. Pardavėjos paaiškinimuose buvo nurodyta, kad aptariamąs cigaretes ji įsigijo savo reikmėms patikrinimo dienos rytą, eidama į darbą iš nepažįstamo asmens. Cigaretes, kurias dukra turėjo parnešti namo, ji laikė savo asmeniniame rankinuke buitinėse patalpose, jų parduotuvėje nepardavinėjo.

Atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką, teisėjų kolegija pažymėjo, jog juridinio asmens veikla yra neatsiejama nuo fizinio asmens, veikiančio to juridinio asmens vardu, veiklos, todėl juridinio asmens kaltė taip pat yra susijusi su fizinio asmens, veikiančio to juridinio asmens vardu ir jo naudai ar interesais, nusikalstama veika (Konstitucinio Teismo 2009 m. birželio 8 d. nutarimas).

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, jog šioje byloje Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas nepateikė įrodymų, neabejotinai patvirtinančių tai, kad laikydama 8 pakelius cigarečių savo rankinėje, esančioje ne parduotuvės prekybos salėje, o pagalbinėse patalpose, į kurias gali patekti personalas, ne pirkėjai, pardavėja veikė juridinio asmens naudai ar jo interesais. Nagrinėtu atveju vertinta, jog vien objektyvaus fakto (8 pakelių cigarečių su baltarusiškais banderolėmis radimas pareiškėjo parduotuvės patalpose, pardavėjos rankinėje, buvusioje pagalbinėse patalpose) nustatymo nepakanka tam, kad būtų konstatuotas pareiškėjo padarytas minėtų teisės normų pažeidimas. Tokia išvada padaryta atsižvelgus į tai, jog pareiškėjui už jo veiksmus buvo pritaikyta ekonominė sankcija, o pagal bendrąjį teisės principą nėra atsakomybės be kaltės (lot. *nulla poena sine culpa*).

Teisėjų kolegija konstatavo, jog tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė šioje byloje: 8 pakelius cigarečių su baltarusiškais banderolėmis radus pareiškėjo darbuotojos rankinėje, buvusioje ne prekybos salėje, o pagalbinėse parduotuvės patalpose, jos neslepiant, pardavėjai pačiai leidus pareigūnams ją patikrinti, nesant duomenų, kad įsigydama ir laikydama cigaretes pardavėja veikė pareiškėjo interesais, nesant pardavimo fakto, atsižvelgiant į rastų cigarečių kiekį, už šį pažeidimą taikytinos sankcijos dydį, nesant įrodymų, jog nors dalį objektyviosios pažeidimo pusės veiksmų atliko pareiškėjas ar tai buvo daroma jo vardu ar interesais, o priešingas išvadas grindžiant tik spėjimais ir prielaidomis, ginčijamas nutarimas turi būti panaikintas kaip neteisėtas ir nepagrįstas.

2014 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1128/2014
Procesinio sprendimo kategorija 20

Dėl reikalavimų patalpai, kurioje prekiaujama alkoholiniais gėrimais po 22 val. (dėl reikalavimo apšviesti bare esančius stalus)

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nutarimo, kuriuo pareiškėjui skirta bauda už Alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – AKĮ) 18 straipsnio 3 dalies 12 punkto pažeidimą. Pagal šią nuostatą Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama nuo 22 iki 8 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniais gėrimams ar alkoholiniais gėrimams, parduodamiems atidarytoje pakuotėje ir tik vartoti vietoje.

Byloje nustatyta, jog pareiškėjui priklausančioje kavinėje-bare yra įrengti stalai ir suolai, kuriais naudodamiesi pirkėjai gali kavinėje-bare įsigytus alkoholinius gėrimus vartoti vietoje. Tačiau aptariamam atveju, t. y. vykdam patikrinimą netrukus po to, kai šioje kavinėje-bare barmenė pardavė pirkėjui tris alaus skardines atidarytose pakuotėse, kurias pirkėjas išsinešė iš baro, erdvė, kurioje yra stalai, nebuvo apšviesta.

Teisėjų kolegija vertino, jog kai erdvė, kurioje yra stalai, nėra apšviesta, išpūdis apie stalų nenaudojimą susidaro (pagristai gali susidaryti) ir pirkėjams, jie gali manyti, jog ta kavinės-baro dalis nedirba dėl, pavyzdžiui, remonto ar kitų priežasčių. Įprastai pirkėjas, kavinėje-bare naudojamoje, matomoje, apšviestoje erdvėje nematydamas stalų ir suolų, jų nieško, nieško kur galėtų atsisėsti vartoti išgytus alkoholinius gėrimus, nieško šviesos jungiklio, neprašo barmenės paaiškinti, kur galėtų atsisėsti, įjungti šviesa. Vietos, skirtos pirkėjams vartoti išgytą produkciją, turėtų būti matomos, apšviestos, parengtos klientų naudojimui iki jiems ateinant į kavinę-barą. Teisėjų kolegijos nuomone, ir ta aplinkybė, jog baro prekystalis aptvertas metalinėmis grotomis, prekės paduodamos tik per grotose įrengtą langelį, neskaitina pirkėjo alkoholinius gėrimus vartoti vietoje, leidžia vertinti, jog kavinės-baro administracija nesiekia sudaryti viešojo maitinimo paslaugas teikiančio subjekto atmosferos, nesiekia, kad išgytas alkoholinis gėrimas būtų vartojamas vietoje.

Teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad nors kavinėje-bare yra keletas vienkartinių stiklinių, bokalų, byloje nebuvo duomenų, jog nagrinėtu atveju barmenė juos būtų padavusi pirkėjui ar nors dalį išgyto alkoholinio gėrimo įpylusi į juos.

Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija sprendė, jog pareiškėjo argumentai apie tai, kad jis ėmėsi visų protingų ir proporcingų veiksmų, atmestini kaip nepagrįsti. Tai, kad pareiškėjas yra iškabinęs informacinius pranešimus, kuriais pirkėjai informuojami, jog nuo 22 iki 8 valandos alkoholiniai gėrimai parduodami atidarytoje pakuotėje ir tik vartojimui vietoje bei prašoma laikytis AKĮ reikalavimų, tai, kad pirkėjas apie tai buvo informuotas žodžiu, o alkoholiniai gėrimai parduoti pažeistose, t. y. atidarytose, pakuotėse, tai, kad, kaip teigia pareiškėjas, jis nuolat organizuoja neoficialius susirinkimus ir pasitarimus su darbuotojais, kurių metu jiems primena bei aiškina AKĮ reikalavimus, pabrėžia pareigą jų laikytis, neleidžia vertinti, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas gali remtis AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 12 punkte įtvirtinta išimtimi, nes jis nesiėmė tokių priemonių užtikrinti minėto draudimo įgyvendinimą, kokių atitinkamomis aplinkybėmis akivaizdžiai imtųsi kiekvienas protingas ir sąžiningas asmuo.

Patikrinusi bylą, apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija įvertino, kad Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nutarimas, kuriuo pareiškėjui skirta bauda, yra teisėtas ir pagrįstas.

2014 m. gegužės 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1160/2014

Procesinio sprendimo kategorija 20

21. Bylos dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl nuteistojo perkėlimo iš vienos įstaigos į kitą

Pareiškėjas prašė priteisti 50 000 Lt dydžio neturtinės žalos atlyginimą iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos. Pareiškėjo teigimu, neturtinė žala jam buvo padaryta laikotarpiu nuo 2010 metų iki 2012 m. rugšėjo 10 d. Kalėjimų departamento veiksmais, neperkeliant jo iš Marijampolės pataisos namų į Vilniaus pataisos namus.

Šiomis aplinkybėmis teisėjų kolegija pažymėjo, kad ginčui aktualus teisinis reguliavimas įtvirtina du atvejus, kai nuteistasis gali būti perkeltas iš vienos pataisos įstaigos į kitą (lingvistiškai aiškinant Bausmių vykdymo kodekso (toliau – ir BVK) 69 straipsnio 2 dalies ir Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 72 punkto normas, atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiose normose įtvirtinta viešojo administravimo subjekto teisė (diskrecija), o ne pareiga perkelti nuteistąjį testis bausmės atlikimą iš vienos pataisos įstaigos į kitą, tai atspindi šių normų formuluotėje pavartotas žodis „leidžiama“), tai yra: 1) dėl ligos gydytojo (gydytojų) siuntimu; 2) dėl kitų išimtinių aplinkybių, kliudančių nuteistąjį toliau laikyti toje pačioje pataisos įstaigoje. Šio teisinio reguliavimo kontekste pažymėta, kad byloje nebuvo jokių duomenų apie gydytojo (gydytojų) siuntimą dėl ligos perkelti pareiškėją iš vienos pataisos įstaigos į kitą. Byloje taip pat nebuvo jokių duomenų, kad ginčui aktualiu laikotarpiu buvo BVK 69 straipsnio 2 dalies ir Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 72 punkto taikymo prasme išimtinio pobūdžio aplinkybių, kliudančių toliau laikyti pareiškėją toje pačioje pataisos įstaigoje.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas, kreipdamasis į Kalėjimų departamentą dėl jo perkėlimo į Vilniaus pataisos namus, savo prašymuose nurodė tokias pagrindines aplinkybes, kurios, jo manymu, sudaro pagrindą perkelti jį į Vilniaus pataisos namus: 1) apsunkintas pareiškėjo artimųjų galimybes (dėl laiko, reikalingo nuvykti iš Vilniaus iki pataisos namų kitame mieste, atstumo ir kelionės kainos) lankyti jį Marijampolės pataisos namuose; 2) Vilniaus teismuose vykstančius teismo posėdžius, į kuriuos pareiškėjas dažnai būna konvojuojamas; 3) grėsmę Marijampolės pataisos namuose būti sužalotam ar nužudytam.

Teisėjų kolegija, įvertinusi pirmąsias dvi pareiškėjo nurodytas priežastis (artimųjų galimybes lankyti pareiškėją ir dalyvavimą teismų posėdžiuose Vilniaus teismuose), pažymėjo, kad jos negali būti vertinamos kaip išimtinės aplinkybės, kliudančios pareiškėją toliau laikyti toje pačioje pataisos įstaigoje. Iš bylos medžiagos buvo matyti, kad pareiškėjas laisvės atėmimo bausmę Marijampolės pataisos namuose (toliau – ir PN) atliko itin trumpais laikotarpiais – 3 kartus po 7 dienas. Tai, teisėjų kolegijos vertinimu, paneigė pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad jo artimiesiems teko lankyti jį Marijampolės PN, ir kad dėl to jie patyrė tam tikrų sunkumų.

Bylos dokumentai taip pat patvirtino, kad pareiškėjas ginčo laikotarpiu buvo konvojuojamas ne tik į bylų nagrinėjimą Vilniaus teismuose, bet taip pat į kituose miestuose esančius teismus (Šiaulių apygardos administracinį teismą, Šiaulių miesto apylinkės teismą, Panevėžio miesto apylinkės teismą). Be to, dalis teismuose nagrinėjamų bylų buvo pradėtos pagal pareiškėjo skundus, t. y. jo paties iniciatyva, todėl pareiškėjas turi prisiimti nepatogumus, jei jie jam susidaro dėl jo inicijuotų bylų gausos ir dažno vežiojimo į teismų posėdžius. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad nuteistųjų pristatymo ikiteisminio tyrimo veiksmams baudžiamosiose bylose atlikti arba dėl bylų nagrinėjimo teisme pagrindai ir nuteistųjų konvojavimo tvarka reglamentuojami norminiais teisės aktais (Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2005 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 1R-240/1V-246 patvirtintų Konvojavimo taisyklių normomis), todėl nėra jokio teisinio pagrindo išvadai, kad dėl pareiškėjo konvojavimo į Vilnių iš kitame mieste esančios pataisos įstaigos gali kaip nors nukentėti pareiškėjo teisės ir jo teisėti interesai, tarp jų procesinės teisės bei interesai, susiję su bylų, kuriose pareiškėjas dalyvauja kaip proceso šalis, nagrinėjimu.

Vertindama pareiškėjo nurodytą aplinkybę, esą Marijampolės PN kyla grėsmė jo gyvybei ir sveikatai, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad nė viename savo skundų, pateiktų Kalėjimų departamentui ir Marijampolės PN pareiškėjas neįvardijo konkrečių asmenų, kurie jam grasino ar kėlė pavojų būnant Marijampolės PN, taip pat nenurodė, kaip konkrečiai pasireiškė grasinimai jį nužudyti ar sužaloti. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija pareiškėjo argumentus dėl jam neva gresiančio pavojaus Marijampolės PN, kurie nebuvo pagrįsti jokiais objektyviais duomenimis, ir pats pareiškėjas neįvardijo jokių realių grėsmių, vertino kaip pareiškėjo prielaidas, siekiant perkėlimo į Vilniaus pataisos namus. Teisėjų kolegija nenustatė, kad pareiškėjui būnant Marijampolės pataisos namuose, objektyviai kilo realus pavojus jo gyvybei ar sveikatai.

Įvertinusi šias aplinkybes, teisėjų kolegija konstatavo, kad nebuvo išimtinių aplinkybių, kliudančių toliau laikyti pareiškėją toje pačioje pataisos įstaigoje. Todėl nesant BVK 69 straipsnio 2 dalyje ir Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 72 punkte numatyto teisinio pagrindo perkelti pareiškėją iš vienos pataisos įstaigos į kitą, Kalėjimų departamentas teisėtai ir pagrįstai atsisakė tenkinti pareiškėjo prašymus dėl jo perkėlimo į Vilniaus pataisos namus. Byloje nustatyta, kad atsakovo atstovas Kalėjimų departamentas ginčo situacijoje veikė taip, kaip iš jo analogiškoje situacijoje ir reikalauja teisės aktai. Šios išvados nepaneigė tai, kad pasibaigus pareiškėjo skunde apibrėžtam ginčo laikotarpiui, 2012 m. rugsėjo 11 d. Kalėjimų departamentas išdavė paskyrą perkelti pareiškėją bausmei atlikti iš Marijampolės PN į Vilniaus PN, nes, kaip minėta, nuteistųjų perkėlimas iš vienos pataisos įstaigos į kitą patenka į Kalėjimų departamento teisių (diskrecijos), o ne pareigų apimtį.

Nenustačiusi Kalėjimų departamento veiksmų neteisėtumo, kaip vienos iš būtinų civilinės atsakomybės sąlygų, teisėjų kolegija konstatavo, kad Lietuvos valstybei pagal Civilinio kodekso 6.271 straipsnį nekyla pareiga atlyginti žalą.

2014 m. gegužės 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-381/2014
Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2; 21

29. Bylos, susijusios su ginklų ir šaudmenų kontrole

Dėl nusikaltimo pripažinimo smurtiniu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato sprendimo, kuriuo atsisakyta pareiškėjui išduoti leidimą įsigyti, laikyti (nešiotis) ginklus konstatavus, jog pareiškėjas nesantis nepriekaištingos reputacijos.

Remdamasis Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir 18 straipsnio 2 dalies 1 punktu, kuriame nurodyta, kad nepriekaištingos reputacijos asmeniu nelaikomas asmuo, įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs tyčinį smurtinį nusikaltimą, už kurį Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatyta didžiausia bausmė viršija 3 metus laisvės atėmimo,

atsakovas atsisakė išduoti pareiškėjui prašomą leidimą įsigyti, laikyti (nešiotis) ginklus. Pareiškėjas buvo nubaustas už tai, kad jis, būdamas neblavus, iš chuliganiškų paskatų be priežasties kabinėjosi prie nukentėjusiosios, sudavė tris smūgius į skirtingas kūno vietas, sukeldamas nukentėjusiajai lengvus kūno sužalojimus be sveikatos sutrikdymo (kvalifikuota pagal tuo metu galiojusio 1961 m. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos baudžiamojo kodekso 225 straipsnio 2 dalį (piktybinis chuliganizmas), kuris atitinka šiuo metu galiojančio Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio 1 dalį). Pareiškėjas pripažino, jog jis buvo padaręs tyčinį nusikaltimą, tačiau nesutiko, jog jis pripažintinas smurtiniu, nes juo, pareiškėjo nuomone, pažeista saugoma vertybė yra viešoji tvarka, o ne žmogaus sveikata ir gyvybė.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog smurtinio nusikaltimo sąvoka nėra apibrėžta Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, ji taip pat nėra išaiškinta Baudžiamajame kodekse. Dėl šios sąvokos nesutariama ir teisės teorijoje. Taigi, teisėjų kolegijos nuomone, tai, ar nusikaltimas laikytinas smurtiniu, yra vertinamojo pobūdžio aplinkybė.

Kalbant apie fizinį smurtą, pažymėta, jog pagal baudžiamosios teisės doktriną, fizinis smurtas – tai tyčiniai veiksmai, kuriais pažeidžiamas nukentėjusiojo asmens kūno neliečiamumas, žmogaus kūno audinių ar organų anatomicinis vientisumas arba jų funkcijos. Tai gali būti nukentėjusiojo mušimas, rankų užlaužimas, užgulimas, prispaudimas, smaugimas ir kt. Pripažinta, kad smurtiniais nusikaltimais galėtų būti laikomi ir turtinio, ekonominio bei kitokio pobūdžio nusikaltimai, kurių vienas papildomų objektų yra žmogaus sveikata.

Atsižvelgusi į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką, teisėjų kolegija taip pat nurodė, jog visuomenės tvarkos ar rimties sutrikdymu paprastai laikomi veiksmai, kai prieš asmenį buvo panaudotas fizinis smurtas, aplinkiniai pasijuto šurkščiai pažeminti ar šokiruoti, buvo nutrauktas žmonių poilsis ar darbas, padaryta žymi materialinė žala, sutrikdyta normali įmonių ar įstaigų veikla, žmonėms sukeltas didelis išgąstis ar kilo sumaištis, nutrauktas žmonėms skirtas renginys, sustabdytas eismas ir pan. Dar daugiau, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio 1 dalis apima fizinio skausmo sukėlimą ir nežymų sveikatos sutrikdymą, sukeltus kitiems asmenims kaltininkui veikiant viešoje vietoje.

Taigi, viešosios tvarkos sutrikdymu, kuris anksčiau reglamentuotas kaip chuliganizmas, gali būti pasikėsinta ne tik į viešąją tvarką, visuomenės rimtį bet ir į žmogaus sveikatą.

Atsižvelgusi į aptartas aplinkybes bei į pareiškėjo darant nusikalstamą veiką atliktus veiksmus, teisėjų kolegija konstatavo, jog nusikaltimas, kurio padarymu pareiškėjas buvo pripažintas kaltu, pagrįstai įvertintas kaip smurtinis.

2014 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1191/2014
Procesinio sprendimo kategorija 29

33. Bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

33.2. Bylos dėl paramos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų

Dėl VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūros teisės atlikti pažeidimo patikrinimą ir nustatyti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus

Dėl reikalavimų tiekėjo ir kitų ūkio subjektų, kurių pajėgumais jis remiasi, ryšių teisinei formai Viešųjų pirkimų įstatymo prasme

Dėl būtinybės įvertinti pažeidimo įtaką galimiems finansiniams nuostoliams

Apžvelgiamos bylos dalyką sudarė pareiškėjo projekto, įgyvendinamo Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis, išlaidų pripažinimo netinkamomis finansuoti teisėtumas ir pagrįstumas.

Pareiškėjas Lietuvos edukologijos universitetas, VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūra (toliau – ir LVPA) ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerija pasirašė trišalę projekto „Vilniaus pedagoginio universiteto mokomojo laboratorinio korpuso renovacija“ finansavimo ir administravimo sutartį. Remdamasi Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės pranešimu, LVPA atliko pažeidimo tyrimą ir parengė pažeidimo tyrimo išvadą dėl pareiškėjo projekte nustatyto Europos Sąjungos finansinės paramos naudojimo pažeidimo. Pareiškėjas ginčijo aktus, kuriais nuspręsta susigrąžinti dalį finansinės paramos lėšų.

Pareiškėjas apeliaciniame skunde teigė, kad LVPA, paraiškos pateikimo metu nenustačiusi jokių pažeidimų ir patvirtinusi 100 procentų projektų išlaidų finansavimą, papildomą projekto vykdytojo dokumentų patikrinimą galėjo atlikti tik gavusi informaciją apie pažeidimą, o tokių duomenų Valstybės kontrolės informacijos nebuvo.

Teisėjų kolegija pripažino pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvadą, kad už projekto vykdymo priežiūrą atsakingas institucijas teisės aktai įpareigoja atlikti patikrinimus, kai gaunama informacija apie galimus pažeidimus. Ši aplinkybė buvo įrodyta byloje. Pažeidimo tyrimo išvadoje nurodyta, kad pirminė informacija buvo gauta iš Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės elektroniniu laišku. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad LVPA, kaip įgyvendinančiai institucijai, teisės aktais yra suteikti įgaliojimai vykdyti pažeidimų tyrimą. Pažeidimo tyrimas yra savarankiška projekto vykdymo priežiūros procedūra ir šiuo aspektu nėra pakartotinis patikrinimas tų pačių dalykų, kurie buvo tikrinami priimant sprendimą dėl projekto išlaidų patvirtinimo tinkamomis finansuoti, ja siekiama teisėto tikslo – išvengti Europos Sąjungos fondų ir valstybės biudžeto lėšų panaudojimo projektu išlaidoms, laikytinomis netinkamomis, finansuoti. Pareiškėjas, nepriklausomai nuo pažeidimo nustatymo bei patikrinimo atlikimo momento, negali turėti teisėtų lūkesčių gauti lėšų finansuoti projekto, įgyvendinamo iš Europos Sąjungos fondų ir valstybės biudžeto, išlaidoms, kurios neatitinka teisės aktų nustatytų reikalavimų ir dėl to yra netinkamos finansuoti.

LVPA parengtoje pažeidimo tyrimo išvadoje buvo nustatyta, kad vykdant Vilniaus pedagoginio universiteto mokomojo laboratorinio korpuso renovacijos (rekonstrukcijos) darbų pirkimą, buvo pažeistos Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos. Kaip vienas iš tokių pažeidimų įvardintas Viešųjų pirkimų įstatymo 32 straipsnio 3 dalies pažeidimas. Šioje nuostatoje, įtvirtinančioje tiekėjų kvalifikacijos patikrinimo sąlygas, nurodyta, kad, prireikus konkretaus pirkimo atveju tiekėjas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, neatsižvelgdamas į tai, kokio teisinio pobūdžio būtų jo ryšiai su jais. Šiuo atveju tiekėjas privalo įrodyti perkančiajai organizacijai, kad vykdant sutartį tie išteklių jam bus prieinami. Tokiomis pačiomis sąlygomis ūkio subjektų grupė gali remtis ūkio subjektų grupės dalyvių arba kitų ūkio subjektų pajėgumais. Pažeidimo tyrimo išvadoje nustatyta, kad pirkimo sąlygų 4.3 punkte įtvirtinta, jog subrangovų kvalifikacija nebus vertinama (tikrinama), t. y. subrangovams nekeliami jokie kvalifikaciniai reikalavimai. Vilniaus pedagoginis universitetas tiekėjams dėl sąlygų paaiškinimo nurodė, kad „pagrindinis rangovas“, norėdamas pateikti tinkamą pasiūlymą, turėtų sudaryti jungtinės veiklos sutartį su ūkio subjektu, kuris turi reikiamą atestatą, visus ISO ir atitinka kitus pirkimo sąlygose nurodytus kvalifikacinius reikalavimus. Pareiškėjo nuomone, pirkimo sąlygų 4.3 punkte įtvirtintas reikalavimas neuždraudė remtis subrangovų pajėgumais, ši nuostata taikytina su pirkimo sąlygų 3.5 punktu, kuris numato, kad tiekėjas, kaip generalinis rangovas, savo jėgomis įsipareigoja atlikti ne mažiau kaip 50 procentų visų darbų.

Teisėjų kolegija pagrįstais pripažino pareiškėjo argumentus, kad pirkimo sąlygos turi būti vertinamos sistemiskai tiek viena kitos atžvilgiu, tiek atsižvelgiant į jų atitikimą Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams. Viešųjų pirkimų įstatymo nuostata, kad prireikus konkretaus pirkimo atveju tiekėjas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, neatsižvelgdamas į tai, kokio teisinio pobūdžio būtų jo ryšiai su jais, neturi būti suprantama kaip paneigianti būtinybę tiekėjui su kitais ūkio subjektais veikti bet kokių teisinio pobūdžio ryšių forma, nes toks normos aiškinimas būtų iš esmės neatitinkantis perkančiosios organizacijos interesų gauti bent jau minimalias garantijas dėl pirkimo užduoties tinkamo realizavimo. Nuostata, kad tiekėjas, kaip generalinis rangovas, savo jėgomis įsipareigoja atlikti ne mažiau kaip 50 procentų visų darbų, reiškia, kad likusiai daliai darbų gali būti pasitelkiami subrangovai, pirkimo sąlygose numatyti reikalavimai su subrangovais sudaryti jungtinės veiklos sutartį laikytini ne absoliučiu ribojimu remtis subrangovų ekonominiais, finansiniais, techniniais ir profesiniais pajėgumais, bet ribojimu veikti su subrangovais sudarant teisinės veiklos formas alternatyvias jungtinės veiklos sutarčiai, kuri galėjo būti priimtina ne visiems tiekėjams ir dėl to galėjo lemti jų apsisprendimą nedalyvauti pirkime. Remdamasi aptartais argumentais, teisėjų kolegija nesutiko su LVPA argumentais ta apimtimi, kad perkančioji organizacija visiškai neleido atsižvelgti į subrangovo kvalifikaciją, ir tai reiškia, kad neleido sumuoti rangovo ir subrangovų pajėgumų. Kita vertus, teismas ribojančiu laikė nurodymą remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais tik esant konkretaus teisinio pobūdžio ryšiams – jungtinės veiklos sutarčiai – jis tiekėjų turėjo būti suprantamas ir galėjo būti taikomas tik kartu su imperatyvia įstatymo nuostata neatsižvelgti į teisinio pobūdžio ryšių formą su subrangovais.

Pareiškėjas taip pat teigė, kad LVPA veikė viršydama savo kompetenciją, nes Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus turi teisę nustatyti tik Viešųjų pirkimų tarnyba. Viešųjų pirkimų įstatymo 21¹ straipsnio 1 dalis nustato, kad viešųjų pirkimų kontrolę atlieka Viešųjų pirkimų tarnyba ir kitos įgaliotos valstybės institucijos, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu įgalioti Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinę paramą administruojantys viešieji juridiniai asmenys pagal savo kompetenciją. Teisėjų kolegija nustatė, kad tokie įgaliojimai LVPA yra suteikti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1225 patvirtintų veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklių 68 punktu, įgyvendinančioji institucija, atlikdama pažeidimo tyrimą, įtarusi ir (ar) gavusi informacijos apie viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus, prireikus kreipiasi į Viešųjų pirkimų tarnybą dėl išvados apie viešojo pirkimo atitiktį Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams pateikimo. Teisėjų kolegija

pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad įgyvendinančiajai institucijai nėra privaloma kiekvienu atveju kreiptis į Viešųjų pirkimų tarnybą dėl išvados, kai pažeidimas yra aiškus, jį konstatuoti kompetentinga pati institucija.

Teisėjų kolegija šioje byloje taip pat pažymėjo, kad pagal 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinančio Reglamentą (EB) N. 1260/1999, 98 straipsnio 2 dalį, valstybė narė atlieka reikiamą finansinį koregavimą, susijusį su veiksmuose arba veiksmų programose nustatytais pavieniais ar sistemingais pažeidimais; koregavimą valstybė narė atlieka panaikindama visą valstybės finansinį įnašą ar jo dalį veiksmų programai; valstybė narė atsižvelgia į pažeidimų pobūdį, svarbą ir fondų finansinius nuostolius. Nagrinėtu atveju buvo konstatuotas pats pažeidimų faktas, pažymėta, kad pažeidimas yra susijęs su viešaisiais pirkimais, tačiau nei įgyvendinančioji institucija, nei sprendimus dėl finansinių korekcijų priėmusi ministerija nevertino pažeidimo įtakos galimiems finansiniams nuostoliams. Priimant ginčijamus sprendimus, buvo vadovaujama Gairių – rekomendacijų dėl finansinių pataisų, taikytinų iš struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo bendrai finansuojamoms išlaidoms, kai nesilaikyta viešojo pirkimo taisyklių, nustatymo 23 punktu, nustatančiu finansinių pataisų dydžius nustačius neteisėtą atrankos ir (arba) sutarties pasirašymo kriterijų taikymą. Teisėjų kolegija pabrėžė, jog Gairėse nustatytas pataisos dydis yra rekomenduojamo pobūdžio. Tokia išvada išplaukia iš įprastinės žodžio „rekomendacija“ reikšmės tiek teisinėje, tiek įprastoje kalboje. Šios išvados nepaneigia ir sisteminis Gairių turinio vertinimas, taip pat Gairių pobūdis. Šio dokumento tikslas – parengti rekomendacijas, skirtas nustatyti finansines pataisas, taikytinas pažeidimams, nustatytiems taikant Bendrijos teisės aktus dėl viešojo pirkimo sutarčių, bendrai finansuojamų iš struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo 2000–2006 ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiams, sudarymo tvarkos. Be to, Europos Sąjungos reglamente, kuris pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnį yra taikomas visuotinai, privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse, apskritai nėra pateikta nuoroda į Gaires, nėra nurodyta, kad valstybėms narėms privaloma griežtai ir nukrypstamai jų laikytis. Priešingai, akcentuojama, kad atlikdama koregavimą, valstybė narė atsižvelgia į pažeidimų pobūdį, svarbą ir fondų finansinius nuostolius. Teisėjų kolegija, konstatavusi, kad atsakovas turėjo tam tikrą laisvę nustatyti korekcijos dydį, ir kad parinkta poveikio priemonė ir jos mastas nebuvo pagrįstas išsamiau pažeidimo pobūdžio, svarbos ir finansinių nuostolių vertinimu, padarė išvadą, jog vertintu atveju parinkta priemonė nebuvo proporcinga padarytam pažeidimui.

2014 m. gegužės 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-857/2014
Procesinio sprendimo kategorija 33.2

35. Bylos, susijusios su vietos savivalda

35.2. Bylos dėl vietos savivaldos administracinės priežiūros santykių

Dėl Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principo aiškinimo

Apžvelgiamoje byloje kilo ginčas dėl savivaldybės tarybos komitetų sudarymo, laikantis Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principo.

Teisėjų kolegija nurodė, jog remiantis Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 6 punktu, savivaldybės tarybos komitetų, komisijų, kitų savivaldybės darbui organizuoti reikalingų darinių ir įstatymuose numatytų kitų komisijų sudarymas ir jų nuostatų tvirtinimas priklauso išimtinai savivaldybės tarybos kompetencijai. Savivaldybės tarybos komitetai sudaromi vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta, kad savivaldybės tarybos komitetai sudaromi savivaldybės tarybai teikiams klausimams preliminariai nagrinėti ir išvadoms bei pasiūlymams teikti, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų ir vykdomi savivaldybės tarybos, mero sprendimai. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalį komitetai sudaromi ne mažiau kaip iš 3 tarybos narių savivaldybės tarybos sprendimu. Į Kontrolės komitetą įeina vienodas visų savivaldybės tarybos narių frakcijų ir savivaldybės tarybos narių grupės, jeigu ją sudaro ne mažiau kaip 3 savivaldybės tarybos nariai, deleguotų atstovų skaičius. Sudarant kitus komitetus, laikomasi proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principo. Komitetų ir jų narių skaičių, komitetų įgaliojimus, išskyrus Kontrolės komitetą, nustato savivaldybės taryba.

Teisėjų kolegija, aiškindama Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principą, pažymėjo, kad jo pagrindinis tikslas yra užtikrinti tarybos mažumos interesus. Be to, šio principo retai kada gali būti laikomasi matematiškai tiksliai – tik tais atvejais,

kai tarybos narių daugumos ir mažumos proporcija išreiškiama sveikuoju skaičiumi. Teisingam šios teisės normos taikymui svarbu, kad sudarant komitetus būtų iš esmės laikomasi šio principo, o nežymūs nukrypimai nuo matematinės proporcijos, ypač tarybos mažumos naudai, leistini.

Byloje nustatyta, kad Vilniaus miesto savivaldybės taryba (toliau – ir Taryba) ginčijamo sprendimo 1.1 punktu patvirtino Ekonomikos ir finansų komitetą iš septynių narių – trijų tarybos mažumos ir keturių tarybos daugumos atstovų; 1.7 punktu patvirtino Paslaugų ir miesto ūkio komitetą iš aštuonių narių – trijų tarybos mažumos ir penkių tarybos daugumos atstovų. Kadangi Taryboje 34 nariai sudaro daugumą, o 17 narių – mažumą, tai matematiškai taikant proporcinio atstovavimo principą Ekonomikos ir Finansų komitete turėjo būti 5,08 daugumos narių ir 1,92 mažumos narių, o Paslaugų ir miesto ūkio komitete – 5,8 daugumos ir 2,2 mažumos narių.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad sudarant minėtus Tarybos komitetus nuo proporcinio atstovavimo principo nukrypta nežymiai, taigi principas iš esmės nėra pažeistas. Skundžiamas sprendimas Tarybos posėdyje buvo priimtas bendru sutarimu, šiuo klausimu nėra Tarybos narių ginčų bei nusiskundimų. Tai rodo, kad minėtų komitetų sudėtis ir daugumos bei mažumos proporcijos juose tenkina Tarybos narius, užtikrina jų teisę tinkamai dalyvauti Tarybos veikloje. Daryta išvada, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjui Vyriausybės atstovui Vilniaus apskrityje nebuvo pagrindo naudoti Savivaldybių administracinės veiklos priežiūros įstatyme numatytų instrumentų ir reikalauti kuo tikslesnio proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principo laikymosi.

2014 m. gegužės 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-718/2014
Procesinio sprendimo kategorija 35.2

35.3. Kitos bylos, susijusios su vietos savivalda

Dėl savivaldybės įpareigojimo parengti kelio įrengimo (tiesimo) techninį projektą ir šį kelią nutiesti

Apžvelgiamoje byloje ginčas iš esmės buvo kilęs dėl atsakovo Panevėžio miesto savivaldybės atsisakymo parengti su pareiškėjui priklausančiu žemės sklypu besiribojančių gatvių, tinkamų sunkiojo transporto eismui, įrengimo (tiesimo) techninius projektus ir šias gatves nutiesti. Šį reikalavimą pareiškėjas siejo su negalėjimu vykdyti jam priklausančiame žemės sklype statybos darbų pagal jam išduotą statybos leidimą (sunkiasvoriai automobiliai negalėjo privažiuoti).

Analizuodama Kelių įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo, aplinkos ministro 1999 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 61 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ nuostatas, ginčo teritorijos bendrąjį bei detaliuosius planus, LVAT teisėjų kolegija sutiko, kad teisės aktai numato būtent atsakovo (savivaldybės) funkciją suprojektuoti ir nutiesti pareiškėjo nurodomas gatves, be to, byloje atsakovas nekvestionavo šios jo funkcijos, t. y. kad pareiškėjo įvardintų gatvių projektavimas ir tiesimas yra priskirtinas būtent jo kompetencijai. Kita vertus, atsakovas nurodė aplinkybes dėl negalimumo šiuo metu suprojektuoti ir nutiesti pareiškėjo įvardintas gatves, t. y. kad nesant pakankamai finansinių išteklių šiuo metu prioritetas yra skiriamas jau esančių pagrindinių gatvių remontui ir rekonstravimui, o ne naujų gatvių tiesimui.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 4 punktas numato, jog užtikrindamas eismo saugumą savivaldybės administracijos direktorius rūpinasi vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, transporto infrastruktūros objektų projektavimu, statyba, gatvių tiesimu, taisymu ir rekonstravimu bei organizuoja medicinos pagalbos teikimą eismo įvykiuose nukentėjusiems asmenims. Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 5 punktas iš esmės patvirtina šį reguliavimą, numatydamas, kad savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą, o pagal 7 punktą jis koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, atlieka kitas pagal įstatymus ir savivaldybės tarybos sprendimus jam priskirtas savivaldybės juridinių asmenų valdymo funkcijas. Atsižvelgęs į byloje esančius duomenis, apeliacinės instancijos teismas nurodė, jog byloje nebuvo ginčo dėl to, kad pareiškėjo įvardintų gatvių tiesimui lėšos iš viso nebuvo numatytos, todėl, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, Panevėžio miesto savivaldybės administracijos ūkio skyrius pagrįstai nurodė, jog artimiausiu metu savivaldybė pagalbinių gatvių tiesi neplanuoja, be to, paaiškino, jog naujų gatvių tiesimas vykdomas atsižvelgiant į turimą finansavimą, pirmumą teikiant pagrindinėms gatvėms. Taigi atsižvelgus į tai, kad lėšos pareiškėjo įvardintų gatvių

tiesimui nebuvo paskirtos, nebuvo pagrindo teigti, kad savivaldybės administracija, jos direktorius nevykdo ar vilkina vykdyti jam priskirtas pareigas šiuo nurodytu aspektu.

Kiek tai susiję su atsakovo bendra funkcija tiesti pareiškėjo įvardintas gatves, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog pareiškėjas pateiktuose procesiniuose dokumentuose rėmėsi teisės aktais, įtvirtinančiais atsakovo funkciją tiesti gatves, bet juose nėra numatyta jokių konkrečių terminų dėl gatvių tiesimo, jie nenumato jokio laiko momento, iki kada nurodyti veiksmai turi būti atliekami, kuriam praėjus būtų galima teigti, kad atsakovas pažeidė jam priskirtas funkcijas. Pareiškėjas taip pat nenurodė ir nepagrindė to, kad teisės aktuose yra numatyti terminai rekomenduojamų pagalbinių gatvių tiesimui. LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, teisės aktai nesukuria pareiškėjui subjektinės teisės reikalauti konkrečiu metu nutiesti konkretų kelią, iš esmės sukuria tik tam tikrą atskaitomybę, kad klausimai dėl kelių tiesimo būtų svarstomi ir įvertinami. Apeliacinės instancijos teismas papildomai pabrėžė, jog atsakovas savo pateiktais atsakymais taip pat nesukūrė pareiškėjui ir teisėto lūkesčio, nežadėjo būtent tam tikru metu nutiesti prašomų gatvių. Priešingai, iš byloje esančios medžiagos buvo matyti, kad atsakovas pareiškėjui aiškiai nurodė, jog naujų gatvių tiesimas yra vykdomas atsižvelgus į turimą finansavimą ir artimiausiu metu tiesti pagalbines gatves neplanuoja, be to, buvo pažymėta, jog gatvių projektavimui planuojamos lėšos 2013 metams ir jas gavus Panevėžio miesto taryba spres, kurioms iš jų rengti techninius projektus. Atitinkamai LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjas aptariamam aspektu neturėjo subjektinės teisės reikalauti, jog atsakovas atliktų jo nurodytus veiksmus.

Kiek tai susiję su pareiškėjo argumentais dėl netinkamo Panevėžio miesto savivaldybės biudžeto lėšų skirstymo (t. y. kad nepagrįstai lėšos jo įvardintų gatvių tiesimui nėra skiriamos, o yra tvarkomos pagrindinės miesto gatvės, taip ignoruojant jo interesus), LVAT teisėjų kolegija priminė, kad Konstitucijos 121 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog savivaldybės sudaro ir tvirtina savo biudžetą. Visuotinai pripažįstama, kad savivaldybių biudžetai yra šių savivaldybių pajamų ir išlaidų (asignavimų) planai tam tikram laikotarpiui. Tai, ar savivaldybės biudžete lėšų tam tikroms reikmėms (tikslams) numatoma pakankamai, ar ne, kokia dalis jo turi būti skiriama tam tikroms reikmėms (atitinkamos gatvės konkrečiu metu tiesimui ar jos priežiūrai) yra biudžeto planavimo, savivaldybės ir visuomenės poreikių įvertinimo, jų subalansavimo su visuomenės ir savivaldybės galimybėmis, taigi socialinio ir ekonominio tikslingumo, klausimai. Tačiau administraciniam teismams yra suteikiami įgaliojimai nagrinėti tik ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje. Administraciniam teismams nėra suteikta galimybė vertinti ginčijamą aktą bei veiksmus (ar neveikimą) politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu, be to, teismams nėra suteikta teisė spęsti išimtinai politinių ar ekonominių klausimų. Suteikta teisė tik nustatyti, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar aktas (veika) neprieštarauja tikslams bei uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo atitinkamus įgaliojimus (Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 str. 2 d.). Vertinimu, ar pagrįstai buvo skirtos savivaldybės biudžeto lėšos tam tikrų pagrindinių Panevėžio miesto gatvių tvarkymui, o ne naujų gatvių tiesimui, būtų atliekamas Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 straipsnyje nurodytas vertinimas, būtų išterpiama į savivaldybių vietos valdžios vykdymo funkciją. Šiomis aplinkybėmis LVAT atsisakė vertinti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimus dėl atitinkamų laikotarpių biudžetų tvirtinimo bei pareiškėjo argumentus dėl galimai netinkamo savivaldybės biudžeto lėšų skirstymo.

Galiausiai LVAT teisėjų kolegija pastebėjo, jog ginčo atveju nebuvo akivaizdžiai nustatyta, kad nesant nutiestų reikalaujamų gatvių pareiškėjui atimta ar neteisėtai apribota susisiekiimo galimybė patekti į jo žemės sklypą. Šiuo atveju pareiškėjui turint statybą leidžiantį dokumentą, jį išduodant buvo galima suvokti, kad jo galimybės vykdyti statybos darbus gali būti apsunkintos, nes prie jo žemės sklypo gatvės nėra nutiestos. Byloje nebuvo pateikta įrodymų, kad pareiškėjui buvo žadama jas nutiesti iki tam tikro laiko ar buvo atliekami dėl to kokie nors teisės aktuose numatyti veiksmai prieš išduodant statybą leidžiantį dokumentą. Be to, iš pareiškėjo pateiktų procesinių dokumentų turinio galima buvo spęsti, kad prie pareiškėjo žemės sklypo negalima sunkiasvorėms transporto priemonėms privažiuoti tik epizodiškai, esant nepalankioms oro sąlygoms. Taigi negalima teigti, kad yra visiškai apribotos pareiškėjo galimybės vykdyti statybas jam priklausančiame žemės sklype nesant nutiestų gatvių.

2014 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-266/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl teisės būti Lietuvos ir kitos valstybės piliečiu, būnant asmens, pasitraukusio iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. ir įgijusio kitos valstybės pilietybę, palikuoniui

Pareiškėjai apžvelgiamoje byloje kreipėsi į pirmosios instancijos teismą, prašydami panaikinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2012 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. IV-922 „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės neatkūrimo“ dalį, kuri susijusi su pareiškėjais bei įpareigoti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrą tenkinti pareiškėjų prašymą atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę. Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą, pareiškėjų skundo netenkino.

Pareiškėjai teigė, jog pagal Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo 7 straipsnio 4 punktą ir 9 straipsnio 2 dalį turi teisę neatsisakydami Rusijos Federacijos pilietybės išimties tvarka įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, t. y. turėti dvigubą pilietybę. Byloje nustatyta, kad pareiškėjų O. Č., V. Č., S. Š. senelė, o M. S. motina S. M. K. gimė 1922 m. sausio 3 d. Pakruojo rajone, (*duomenys neskelbtini*) mieste ir iki 1950 m. gyveno dabartinėje Lietuvos Respublikoje. Ji iš Lietuvos Respublikos 1950 m. išvyko į (*duomenys neskelbtini*) kartu su sutuoktiniu J. B., kuris ten atliko karinę tarnybą. Nuo 1950 m. iki mirties (1988 m. balandžio 9 d.) ji gyveno (*duomenys neskelbtini*) ir turėjo šios valstybės pilietybę. Pareiškėjai nurodo, jog vadovaujantis Pilietybės įstatymo nuostatomis, kaip S. M. K. palikuonys, jie turi teisę išimties tvarka įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę.

Apeliacinės instancijos teismas priminė, kad aiškindamas šiam ginčui išspręsti aktualią Pilietybės įstatymo 7 straipsnio 3 punkte įtvirtintą formuluotę „asmuo, pasitraukęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d.“ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, jog įvertinus formuluotę „asmuo, pasitraukęs iš Lietuvos“ Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto dvigubos pilietybės išimtinumo principo kontekste, asmens pasitraukimas iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. negali būti sutapatinamas su bet kokių asmens išvykimu iš Lietuvos. Tokio požiūrio nepatvirtina nei Pilietybės įstatymo nuostatų sisteminis, nei teleologinis aiškinimas, nei oficialioji konstitucinė doktrina, aiškinanti dvigubos pilietybės sampratą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad savoka „pasitraukimas“ (Pilietybės įstatymo 7 straipsnio 3 punktas) reikia suprasti ir aiškinti ne bendrąja prasme, o kaip specialiąją reikšmę turintį teisinį terminą. Terminas „pasitraukimas“ reiškia asmens išvykimą iš Lietuvos dėl tam tikros jam kilusios grėsmės. Ši grėsmė paprastai yra susijusi su okupacinio režimo suponuojamais apribojimais, kurie savo pobūdžiu yra pakankamai rimti, kad keltų grėsmę pagrindinėms žmogaus teisėms. Įvertinus to meto istorinį, teisinį ir politinį kontekstą, asmuo, pasitraukęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d., reiškia asmenį, kuris būdamas Lietuvoje pagrįstai bijojo okupacinio režimo persekiojimo dėl religijos, politinių pažiūrų ar priklausymo tam tikrai socialinei grupei, ir dėl šių priežasčių išvyko iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. bei negalėjo ar pagrįstai bijojo sugrįžti į Lietuvą. Ši grėsmė kiekvienu atveju turi būti įvertinama individualiai, atsižvelgiant į visus pagrindinių žmogaus teisių apribojimus, kurie buvo taikomi ar grėsė asmeniui prieš jam išvykstant iš Lietuvos. Tik nustačius, kad asmuo, atsižvelgdamas į savo individualią situaciją, galėjo pagrįstai baimintis, jog realiai bus okupacinio režimo persekiojamas, galima kalbėti apie asmens pasitraukimą iš Lietuvos Pilietybės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatų prasme. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad tik toks sąvokos „pasitraukimas“ aiškinimas atitinka pilietybės instituto prigimtį ir prasnę, taip pat tai, kad pilietybė yra nuolatinis, nepertraukiamas asmens ir valstybės teisinis ryšys, kad Lietuvos Respublikos pilietybė išreiškia asmens teisinę narystę Lietuvos valstybėje, atspindi to asmens teisinę priklausomybę pilietinei Tautai – valstybinei bendruomenei bei konstitucinį reikalavimą, kad Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais.

Vertindamas konkrečios bylos aplinkybes teismas pažymėjo, kad pareiškėjai yra palikuonys asmens, kuris iš Lietuvos išvyko 1950 m., nes S. M. K. vyras tarnybos Sovietų Sąjungos karinėse pajėgose metu iš Pabaltijo karinės apygardos buvo perkeltas į kitą tarnybos vietą (*duomenys neskelbtini*). Teisėjų kolegijos vertinimu, išvykimas dėl šeimyninės priežasties ir pasilikimas gyventi kitoje šalyje savo noru nepatenka į išskirtinių aplinkybių sąrašą, pateisinantį asmens galimybę turėti dvigubą pilietybę. Dėl minėtos priežasties išvykęs asmuo Pilietybės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto prasme pasitraukusiu nelaikomas ir mėginimas jį prilyginti šiame punkte nurodytiems asmenims nėra pagrįstas. Byloje nebuvo konstatuota jokių duomenų, kurie galėtų pagrįsti, kad pareiškėjai yra asmens, kuris iš Lietuvos pasitraukė dėl jam okupacinio režimo keliamos grėsmės, palikuonys.

2014 m. gegužės 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-349/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

Dėl kompensacijos už teisėjo budėjimą pagal grafiką poilsio dienomis

Apžvelgiamoje byloje kilo ginčas dėl pareiškėjui (Vilniaus rajono apylinkės teismo teisėjui) neišmokėtos kompensacijos už *budėjimą pagal grafiką poilsio dienomis* 2009–2011 metais.

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje (2008 m. lapkričio 6 d. įstatymas Nr. X-177) 1 dalyje nurodyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Ji mokama neviršijant atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme teismui nustatytą asignavimų darbo užmokesčiui. Jeigu šių lėšų nepakanka, taip pat jei teisėjas institucijoje nėra išdirbęs visų metų, priemokos dydis perskaičiuojamas proporcingai esamoms darbo užmokesčio lėšoms ir tais metais dirbtam laikui. Konstitucinis Teismas 2011 m. vasario 14 d. nutarime pripažino, kad Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalis (Žin., 2008, Nr. 131-5022) tiek, kiek ribojama teisėjų teisė gauti teisingą atlyginimą už viršvalandinį darbą, už darbą švenčių ir poilsio dienomis, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „Kiekvienas žmogus <...> turi teisę <...> gauti teisingą apmokėjimą už darbą <...>“, konstituciniam teisinės valstybės principui. Konstituciniam Teismui 2011 m. vasario 14 d. nutarimu pripažinus Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalį prieštaraujančia Konstitucijai bei pabrėžus būtinybę tinkamai atlyginti už atliktą darbą, tačiau nesant jokių teisinio reguliavimo pakeitimų, be to, byloje nesant duomenų, kad pareiškėjui buvo kompensuota už jo budėjimą pagal grafiką poilsio dienomis ginčo laikotarpiu, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog minėta teisinio reguliavimo spraga užpildytina taikant Darbo kodekso nuostatas (ABTĮ 4 str. 6 d.).

LVAT pažymėjo, kad Darbo kodekso 155 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog ypatingais atvejais, kai reikia užtikrinti įmonėje darbo tvarką ar garantuoti, jog bus atlikti neatidėliotini darbai, darbdavys gali pavesti darbuotojui ne dažniau kaip kartą per mėnesį, o darbuotojo sutikimu – ne dažniau kaip kartą per savaitę budėti įmonėje arba namuose pasibaigus darbo dienai arba poilsio ir švenčių dienomis. Darbo kodekso 194 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už darbą poilsio arba švenčių dieną, jeigu jis *nenumatytas pagal grafiką*, mokama ne mažiau kaip dvigubai, skaičiuojant nuo darbuotojo darbo užmokesčio, nurodyto Darbo kodekso 186 straipsnio 2 dalyje, arba darbuotojo pageidavimu kompensuojama suteikiant darbuotojui per mėnesį kitą poilsio dieną arba tą dieną pridėdant prie kasmetinių atostogų ir mokant už tas dienas darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, jog už darbą *švenčių dieną* pagal grafiką mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis, nurodytas Darbo kodekso 186 straipsnio 2 dalyje. Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas Darbo kodekso nuostatas bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką aiškinant Darbo kodekso 194 straipsnio normas, įvertinusi tai, kad byloje nustatyta, jog pareiškėjui šio ginčo atveju yra neapmokėta už *budėjimus pagal grafiką poilsio dienomis*, konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nagrinėjamu atveju Darbo kodekso 194 straipsnio 2 dalį taikė nepagrįstai, todėl nepagrįstai priteisė pareiškėjui už budėjimą poilsio dienomis pagal grafiką dvigubą darbo užmokestį.

Šiame kontekste išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad teisėjo budėjimas pagal grafiką poilsio dieną neturėtų būti tapatinamas su teisėjo darbu poilsio dieną, atliekamu teismo pirmininko nustatyta tvarka ne pagal budėjimo grafiką. Teisėjo budėjimas pagal teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens patvirtintą grafiką yra skirtas užtikrinti neatidėliotinų veiksmų atlikimą ir yra nustatomas kaip garantija, kad prireikus bus atlikti neatidėliotini procesiniai veiksmai, kurių atlikimas pagal įstatymus negali būti perkeltas į teismo vidaus tvarkos taisyklėse nustatytą teismo darbo laiką. Pažymėtina, kad teisėjui budint pagal grafiką poilsio ar švenčių dienomis, neatidėliotini procesiniai veiksmai, neiškilus tam poreikio, neatliekami. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Darbo kodekso normas budėjimas darbe ir namuose įeina į darbo laiką (Darbo kodekso 143 straipsnio 1 dalies 1 punktą), sprendžiant dėl kompensavimo teisėjui už budėjimą pagal grafiką turi būti atsižvelgiama į Darbo kodekso 155 straipsnio 2 dalies nuostatą, kad budėjimas įmonėje prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose – ne mažiau kaip pusei darbo laiko. LVAT nurodė, jog skirtingai nei teisėjo budėjimas pagal grafiką poilsio dieną, kurio metu neiškilus poreikio atlikti neatidėliotinus procesinius veiksmus, tokie veiksmai neatliekami, *teisėjo darbas, atliekamas poilsio dieną ne pagal teismo pirmininko patvirtintą teisėjų budėjimo grafiką, o teismo pirmininko nustatyta tvarka, yra teisėjo funkcijų vykdymas poilsio dieną, kai tokio darbo nebuvo galima numatyti ar suplanuoti iš anksto, taip pat dėl turimų atlikti veiksmų specifikos nesant galimybės šį darbą atidėti darbo laikui, nustatytam teismo vidaus tvarkos taisyklėse.* Dėl kompensavimo teisėjui už darbą poilsio dieną ne pagal grafiką, nesant kito teisinio reguliavimo, turi būti sprendžiama atsižvelgiant į Darbo kodekso 194 straipsnio 1 dalies nuostatas. Nagrinėjamu atveju nustačius, kad bylai aktualiu laikotarpiu pareiškėjas budėjo pagal teismo pirmininko patvirtintą grafiką poilsio dienomis, bei Darbo kodekso 155 straipsnyje esant specialiosioms normoms,

reglamentuojančioms budėjimo teisinius santykius, yra pagrindas vadovautis būtent šiuo teisiniu reguliavimu.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog iš Darbo kodekso 155 straipsnio 3 dalyje nustatyto teisinio reguliavimo matyti, kad apmokėjimo už budėjimą dydžiui nustatyti turi įtakos darbo laiko trukmės viršijimo faktas. Byloje nustačius, jog ginčui aktualiu laikotarpiu pareiškėjui budint pagal grafiką poilsio dienomis buvo viršyta darbo laiko trukmė, turėtų būti sprendžiama dėl Darbo kodekso 155 straipsnio 3 dalies ir 193 straipsnio nuostatų taikymo išmokos už budėjimą pagal grafiką poilsio dienomis dydžiui apskaičiuoti. Nesant duomenų, jog pareiškėjo darbo laiko trukmė bylai aktualiu laikotarpiu buvo viršyta, turėtų būti sprendžiama dėl vidutinio darbo užmokesčio priteisimo už budėjimus pagal grafiką poilsio dienomis.

Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad kompensacija už budėjimą poilsio dienomis pareiškėjui nebuvo mokama būtent dėl tinkamo teisinio reguliavimo nebuvimo, t. y. dėl to, jog valstybė nesukūrė tinkamo teisinio mechanizmo tokiam apmokėjimui atlikti. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog išskirtinis teisėjo santykis su valstybe bei valstybės pareiga užtikrinti tinkamas teisėjų materialines garantijas, inter alia tinkamą teisėjų atlyginimų mokėjimą, taip pat tinkamą kompensavimą už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, taip pat šioje konkrečioje situacijoje aptartas įstatymų leidėjo neveikimas, suponuoja tai, kad būtent valstybė laikytina atsakinga ir už tokių garantijų realų įvykdymą. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog šiuo atveju yra pagrindas pagal analogiją taikyti Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalį bei tinkamu atsakovo Lietuvos valstybės atstovu pripažinti Lietuvos Respublikos Vyriausybę. LVAT darė išvadą, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjui už budėjimą pagal grafiką poilsio dienomis atitinkama išmoka gali būti priteista iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės, o ne iš teismo, kuriame dirba pareiškėjas.

2014 m. gegužės 20 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1252/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

II. Administracinių bylų teiseną

59. Teismo išlaidos

Dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, atsakovui patenkinus reikalavimą geruolu

Vienas iš apžvelgiamos bylos dalykų – pirmosios instancijos teismo sprendimas atsisakyti tenkinti pareiškėjos prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų, motyvuojant tuo, kad pareiškėjos skundas atmestas. Bylos ypatumas – atsakovas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyrius po Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo geruolu jį įvykdė ir pervedė pareiškėjai jos prašomas išmokas.

Apeliacinės instancijos teismas pabrėžė, kad pareiškėja teisingai nurodo, jog atsakovas, pervesdamas dalį sumos, iš esmės pripažino pareiškėjos reikalavimų pagrįstumą. Tačiau Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad pareiškėjas gali reikalauti išlaidų atlyginimo tuo atveju, kai pareiškėjas atsisako skundo dėl to, kad atsakovas geruolu patenkina jo reikalavimą padavus skundą teismui. Nagrinėjamu atveju pareiškėja skundo neatsisakė, todėl neturi teisės ir reikalauti atlyginti bylinėjimosi išlaidas pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 44 straipsnio 3 dalį.

2014 m. gegužės 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-818/2014
Procesinio sprendimo kategorija 6.4.2

Dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo iš individualų administracinę aktą pasirašiusių viešojo administravimo subjektų

Apžvelgiamos bylos dalykas – pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria teismas iš dalies patenkino pareiškėjo prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, iš 8 atsakovų pareiškėjui priteisdamas po 465,87 Lt. Atskiruosius skundus pateikę atsakovai, taip pat ir kiti atsakovai, neginčijo bylinėjimosi išlaidas sudarančios sumos. Atskiruosius skundus pateikę atsakovai, taip pat kai kurie atsiliepiamus pateikę atsakovai, iš esmės kėlė klausimą dėl to, ar pagrįstai pastaroji suma buvo priteista lygiomis dalimis iš visų atsakovų, kurių atstovai pasirašė byloje, nagrinėtoje iš esmės, nuginčytą teisės aktą.

Apeliacinės instancijos teismas pabrėžė, kad pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką vien tas faktas, kad pralaimėjusios šalies pusėje yra keli subjektai, savaime nereiškia, jog visi jie privalės atlyginti bylinėjimosi išlaidas. Teismų praktikoje išskiriama, jog jei išlaidų atsiradimą nulėmė tik viena proceso šalis, kai jų buvo keletas, išlaidos priteistinos tik iš jos vienos, kaip atsakingos už išlaidų atsiradimą. Vis dėlto pastarasis teisės aiškinimas nereiškia to, kad tuo atveju, kai pralaimėjusios šalies pusėje yra keli subjektai, visada tik vienas iš jų yra atsakingas už laimėjusios šalies patirtas bylinėjimosi išlaidas ir turi jas atlyginti. Bylą laimėjusios šalies bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimą sprendžiantis teismas kiekvieną kartą turi individualiai įvertinti bylos aplinkybes ir nustatyti, kuris ar kurie iš pralaimėjusios šalies pusėje esančių subjektų konkrečiu atveju atsakingi už bylinėjimosi išlaidų atsiradimą ir turi jas atlyginti.

Apeliacinės instancijos teismas pabrėžė, kad šioje byloje administracinis aktas panaikintas dėl keleto Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendime nurodytų aspektų, tačiau esminiu, nulėmusiu sprendimą aktą panaikinti, aspektu laikytina tai, jog byloje, nagrinėtoje iš esmės, panaikintas aktas buvo išduotas dėl tam tikrų statinių komplekso – degalinės, kuriuo statybai buvo išduotas statybos leidimas, statinių, tačiau išnagrinėjus bylą nustatyta, kad aktas galėjo būti išduotas, tik pripažįstant baigtu visą degalinės kompleksą, o ne atskiras dalis. Šiuo aspektu netinkamu, aplaidžiu laikytinas visos komisijos, surašiusios aktą, darbas, nes ji, kaip viešojo administravimo subjektas, turi kolegialiai užtikrinti, kad statybos užbaigimo aktas būtų išduotas tik baigtam statiniui. Todėl bylinėjimosi išlaidos lygiomis dalimis turi būti priteistos iš tų šios bylos atsakovų, kurių atstovai pasirašė aktą, t. y. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Vilniaus teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyriaus, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos, Vilniaus visuomenės sveikatos centro, Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus, Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyriaus, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus miesto agentūros ir Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos.

2014 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁵-445/2014
Procesinio sprendimo kategorija 59

63. Skundas

63.3. Atsisakymas priimti skundą

63.3.1. kai skundas (prašymas) nenagrinėtinas teismu

Dėl Turto vertinimo priežiūros tarnybos išvados, kuria įvertinama turto vertinimo ataskaita, teisinio statuso

Apžvelgiamoje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl Turto vertinimo priežiūros tarnybos (toliau – ir Tarnyba) išvados, kuria įvertinama turto vertinimo ataskaitos atitiktis Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 22 straipsnio reikalavimams, statusas. Nutartyje analizuota byloje skundžiamų Tarnybos išvadų priėmimo metu (2013 m. gegužės 31 d.) galiojusi Įstatymo redakcija.

Apeliacinės instancijos teismo išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Tarnybos išvada dėl turto arba verslo vertinimo ataskaitos yra Tarnybos nuomonė dėl šios ataskaitos atitikties Įstatymo 22 straipsnyje įtvirtintiems reikalavimams. Tarnybos išvada dėl turto arba verslo vertinimo ataskaitos atitikties Įstatymo 22 straipsnio reikalavimams yra įrodomąją reikšmę turintis dokumentas, kuris padėtų ginče dėl tam tikro turto arba verslo vertinimo nustatyti tikrąją tam tikro turto arba verslo vertę. Tokia išvada gali būti laikoma ir administracinės procedūros, kurios metu priimamas asmeniui teisinės pasekmės sukeliantis individualus administracinis aktas, dalimi. Tarnybos išvada dėl turto arba verslo vertinimo ataskaitos yra viena iš nuomonių, kurios gali turėti įtaką, nustatant su turto arba verslo vertinimo ataskaita susijusių asmenų teisinę padėtį. Nenustačius teisinių pasekmių, kurias savaime sukeltų Tarnybos išvada, galimybė ją skusti lemtų papildomą teismo procesą, kurio baigtis neužkirstų kelio tiesiogiai susijusio administracinio akto, sukeliančio teisinės pasekmės, priėmimui. Tai lemtų papildomas sąnaudas, susijusias su kelių ginčų tuo pačiu klausimu nagrinėjimu.

2014 m. gegužės 28 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-162/2014
Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

70. Bylos nutraukimas

70.3. pareiškėjui atsisakius skundo (prašymo)

Dėl proceso šalių sudarytos taikos sutarties patvirtinimo teismo sprendimo vykdymo stadijoje

Apžvelgiamoje byloje proceso šalys pareiškėjai B. B., J. D., L. D., D. K., V. P., J. P., J. R., L. Š. ir R. Š. bei atsakovas Jonavos rajono apylinkės teismas pateikė pirmosios instancijos teismui jų sudarytą taikos sutartį, prašydami ją patvirtinti.

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 52¹ straipsnio 1 dalis numato bylos baigimą taikos sutartimi bet kurioje proceso stadijoje, jeigu taikos sutartį sudaryti galima atsižvelgiant į ginčo pobūdį.

Administracinių bylų teisenos įstatymo 97 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad neįvykdyti teismo sprendimai dėl žalos atlyginimo, dėl priteistų sumų ir nesumokėtų baudų išieškojimo, taip pat neįvykdytos teismo patvirtintos taikos sutartys vykdomi Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. To paties straipsnio 4 dalis numato, kad nurodytų teismo sprendimų ir taikos sutarčių vykdymo metu Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka gali būti sudaromos taikos sutartys. Sudarytos taikos sutartys perduodamos apygardos administraciniam teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė.

Civilinio proceso kodekso 595 straipsnyje įtvirtinta, kad vykdymo proceso metu taikos sutartį šalys sudaro raštu ir pateikia išieškojimą vykdančiam antstoliui. Gavęs taikos sutartį, antstolis vykdomosios bylos vykdymą sustabdo ir ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo šios sutarties gavimo perduoda ją apylinkės teismui.

LVAT nurodė, jog iš Administracinių bylų teisenos įstatymo 37, 42, 44, 46, 50, 53, 68, 80, 82, 97, 101 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 52(1) straipsniu įstatymo projekto aiškinamojo rašto, kuris vertintinas kaip *travaux preparatoires*, matyti, kad įstatymų leidėjas atsižvelgė į tai, kad pagal Civilinio proceso kodekso 595 straipsnį taikos sutartis perduodama apylinkės teismui ir ją tvirtina apylinkės teismo teisėjas, todėl praktikoje galimos probleminės situacijos, kai vykdymo procese dėl administracinių teismų priimtų sprendimų taikos sutartis turėtų tvirtinti bendrosios kompetencijos teismo teisėjas. Projekte numatoma, kad anksčiau minėtais atvejais tokios taikos sutartys pateikiamos tvirtinti apygardos administraciniam teismui.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad nors nagrinėjamu atveju prašoma patvirtinti proceso šalių sudarytą taikos sutartį teismo sprendimo vykdymo stadijoje, kas nėra tiesiogiai aptarta ABTĮ, tačiau, sistemiškai įvertinus išdėstytas teisės aktų nuostatas, proceso šalių sudaryta taikos sutartis pagrįstai pateikta tvirtinti administraciniam, o ne bendrosios kompetencijos teismui. Kita vertus, teisėjų kolegija tokią išvadą darė ir įvertinusi šios administracinės bylos proceso šalių specifinę situaciją, t. y. tai, kad remiantis CPK 595 straipsniu proceso šalių sudaryta taikos sutartis turėtų būti tvirtinama vienos iš taikos sutartį sudariusios šalies – Jonavos rajono apylinkės teismo, kurio teisėjais dirba kita taikos sutartį sudariusi šalis, bei siekdama geriau užtikrinti teismų nepriklausomumo ir nešališkumo principą įgyvendinant teisingumą ir išvengti abejonių dėl viešųjų interesų ir toje pačioje sistemoje dirbančių teisėjų privataus intereso ginant savo socialines teises, nesuderinamumo. Atkreiptas dėmesys, kad Specialioji teisėjų kolegija, sprendama dėl ginčų, susijusių su teisėjų atlyginimais, rūšinio teisingumo, yra nurodžiusi, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjų atlyginimo priteisimo klausimus sprendžia administraciniai teismai, o administracinių teismų teisėjų atlyginimo klausimus sprendžia bendrosios kompetencijos teismai (Specialiosios teisėjų kolegijos 2003 m. sausio 6 d., 2011 m. balandžio 27 d. nutartys).

2014 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁵⁵²-460/2014
Procesinio sprendimo kategorija 70.3; 81

78. Atskirų kategorijų bylų nagrinėjimo procesiniai ypatumai

78.1. Bylų dėl norminių administracinių aktų teisėtumo nagrinėjimo ypatumai

Dėl individualią bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos nario) įtraukimo į norminę bylą nagrinėjančio teismo (teisėjų kolegijos) sudėtį

Apžvelgiamą bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo ištyrimo apeliacine tvarka nagrinėjusi teisėjų kolegija nustatė, kad nutartį pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 str. 3 d.) priėmusi teisėja buvo įtraukta į šį tyrimą atlikusios ir priėmusios byloje ginčijamą sprendimą pirmosios instancijos teismo teisėjų kolegijos sudėtį, kaip kolegijos pirmininkė ir pranešėja.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog vertinant šios aplinkybės įtaką apeliaciniu skundu ginčijamo Klaipėdos apygardos administracinio teismo sprendimo teisėtumui, būtina priminti, kad, kaip ne kartą yra konstatavęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, norminio administracinio akto teisėtumo tyrimo individualioje byloje pradėjimo atveju, numatytu Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 straipsnio 3 dalyje, lemiamą procesinę reikšmę tenka šią individualią bylą nagrinėjančio teismo nutarčiai pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą. Net ir esant Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 straipsnio 1 dalyje nurodytam prašymui pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą, būtent teismas galutinai konstatuoja, kokios norminių aktų nuostatos taikytinos byloje ir kaip jos turi būti aiškinamos, todėl būtent teismas galutinai nusprendžia, ar jo nagrinėjamos konkrečios bylos išsprendimui yra reikalinga pradėti atskirą norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą ir kokia apimtimi toks tyrimas turi būti atliekamas. Šioje nutartyje pateikiama konkreti teisinė motyvacija, į kurią teismas atsižvelgė, ir kuri sudaro pagrindą teismui abejoti norminio administracinio akto ar jo dalies teisėtumu (2011 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-3065/2011, Administracinė jurisprudencija Nr. 22, 2011 m.). Pabrėžtina ir tai, kad teismas nėra saistomas asmens prašymo ištirti norminio administracinio akto teisėtumą ir gali jį atmesti tais atvejais, kai jam nekyla abejonių dėl ginčijamo akto (2013 m. vasario 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-529/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 25, 2013 m.).

Tai reiškia, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 straipsnio 3 dalyje nurodyta nutartimi pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą individualią bylą nagrinėjantis teismas išreiškia būtent savo, o ne to paties įstatymo 111 straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens, pagrįstą abejonę atitinkamo akto (jo dalies) teisėtumu, kuri (abejonė), be kita ko, turi būti motyvuota išsamiais, aiškiais, logiškais ir nuosekliais teisiniais argumentais. Analogiškai vertintina ir dėl Administracinių bylų teisenos įstatymo 112 straipsnio 1 dalyje nurodytos bendrosios kompetencijos ar specializuoto teismo nutarties kreiptis į administracinį teismą su prašymu patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį aktą. Todėl yra pagrįsta teigti, jog teisėjas (teismas), priimdamas aptariamą nutartį pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą ar kreiptis į kompetentingą administracinį teismą dėl šio akto teisėtumo patikrinimo, joje (nutartyje) iš esmės išdėsto savo (išankstinę) nuomonę dėl šio akto teisėtumo, t. y. dėl norminės bylos esmės.

Teisėjų kolegija taip pat nurodė, jog byloje, pradėtoje dėl norminio administracinio akto teisėtumo tyrimo ryšium su individualia byla, pareiškėju laikomas nutartį pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 str. 3 d.) ar nutartį kreiptis į administracinį teismą su prašymu patikrinti norminio administracinio akto teisėtumą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 str. 1 d.) priėmęs teismas, nepriklausomai nuo to, ar norminė byla pradėta (kreiptasi dėl akto teisėtumo patikrinimo) esant Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 straipsnio 1 dalyje nurodytam prašymui, ar – paties konkrečią individualią bylą nagrinėjančio teismo iniciatyva. Tokia Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 straipsnio 3 dalyje ar 112 straipsnio 1 dalyje nurodytą nutartį priėmusio teismo procesinė padėtis nagrinėjant bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo suponuoja logiškai pagrįstą išvadą, kad individualią bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos nario) įtraukimas į norminę bylą nagrinėjančio teismo (teisėjų kolegijos) sudėtį iš esmės lemia vienos iš proceso šalies – pareiškėjo – sutapti su bylą nagrinėjančiu teismu. Tokia sutaptis paprastai reiškia principo, kad niekas negali būti teisėjas savo paties byloje, pažeidimą.

LVAT konstatavo, jog teismo nešališkumo reikalavimai buvo pažeisti, nes individualią bylą nagrinėjanti teisėja dalyvavo nagrinėjant šią bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo. Todėl pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kuria administracinė byla nebuvo nutraukta, panaikinta, kaip priimta bylą išnagrinėjus neteisėtos sudėties teismo (Administracinių bylų teisenos įstatymo 114 str. 1 d., 142 str. 2 d. 1 p.).

2014 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-355/2014
Procesinio sprendimo kategorija 17.2